

UiO : **Institutt for informatikk**

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

IN1020 - Introduksjon til datateknologi

Forelesning – 2.11.2018

Tjenester i Internett

Håkon Kvale Stensland & Andreas Petlund

simula

Plan for ”nettverksdelen” av IN1020

- *21. september – Kryptering til hverdags og fest*
- *19. oktober – Historien til datanettverk*
Lagdeling i Internettarkitekturen
- 24. oktober – Lagene i Internett spiller sammen
- 26. oktober – Lagene i Internett spiller sammen (forts.)
 - *(Presentasjon av Oblig 3)*
 - *+ Tjenester i Internett*
- 31. oktober – Pustepause: Spørsmål & repetisjon om datanettverk
- **2. november – Tjenester i Internett**

Forbindelsesstrategier (push og pull)

Pull

- Klienten ber tjeneren om en tjeneste (f.eks et dokument)
- Tradisjonelt den vanligste metoden

Push

- Tjeneren ”dytter” en tjeneste (f.eks en beskjed) til klienten.
- Krever at det er en forbindelse fra før, eller at klienten lytter.

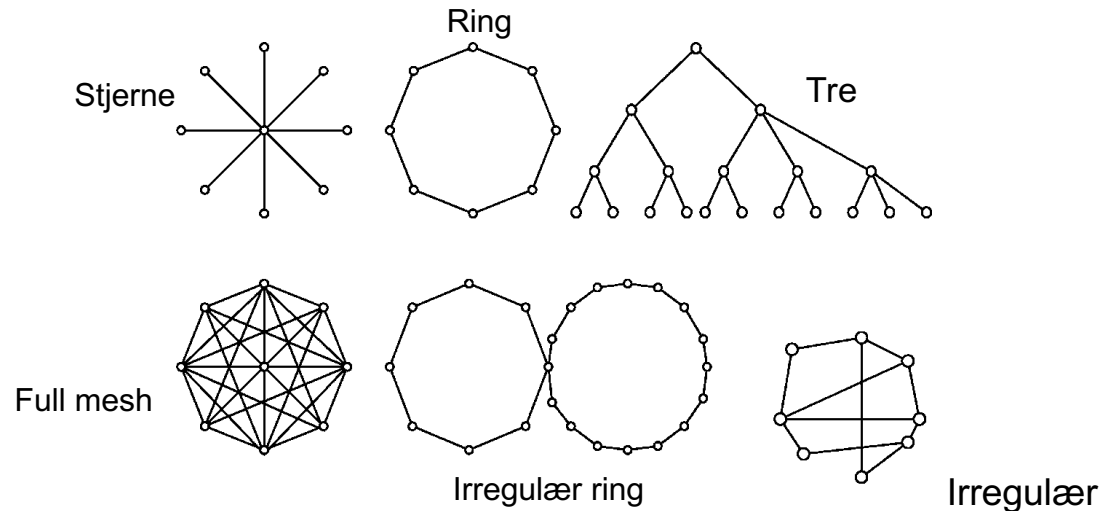
Publish-subscribe

- Variant av ”Push” der tjeneren dytter ut beskjeder til en gruppe av abonnenter (subscribers)

Punkt til punkt:

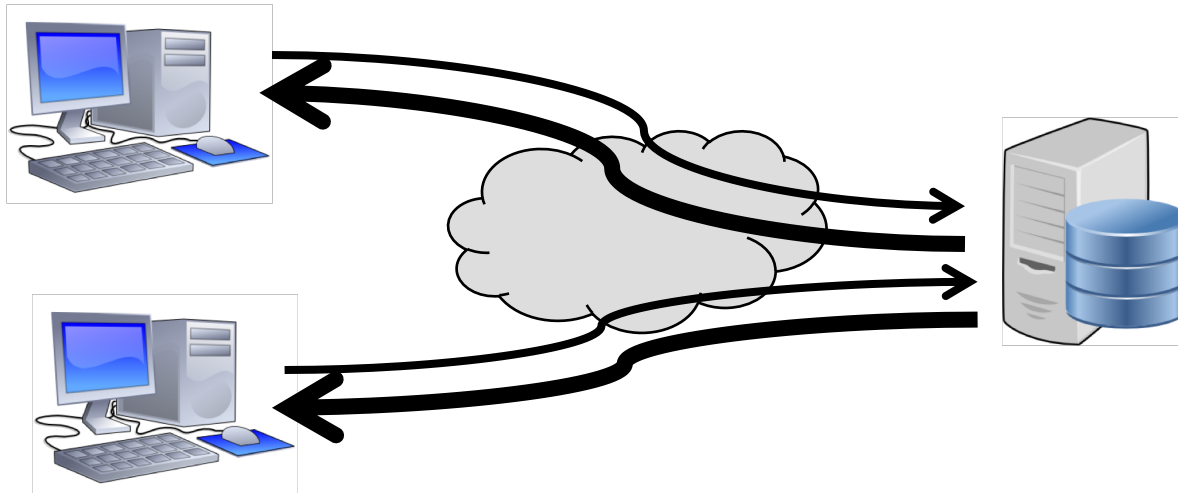
- Flere forskjellige kabler, kabeltyper eller radiolinker som kommuniserer fra punkt til punkt.
- Kabel eller radiolink kobler alltid sammen to noder.
- En-til-en overføring.

Topologieksempler:

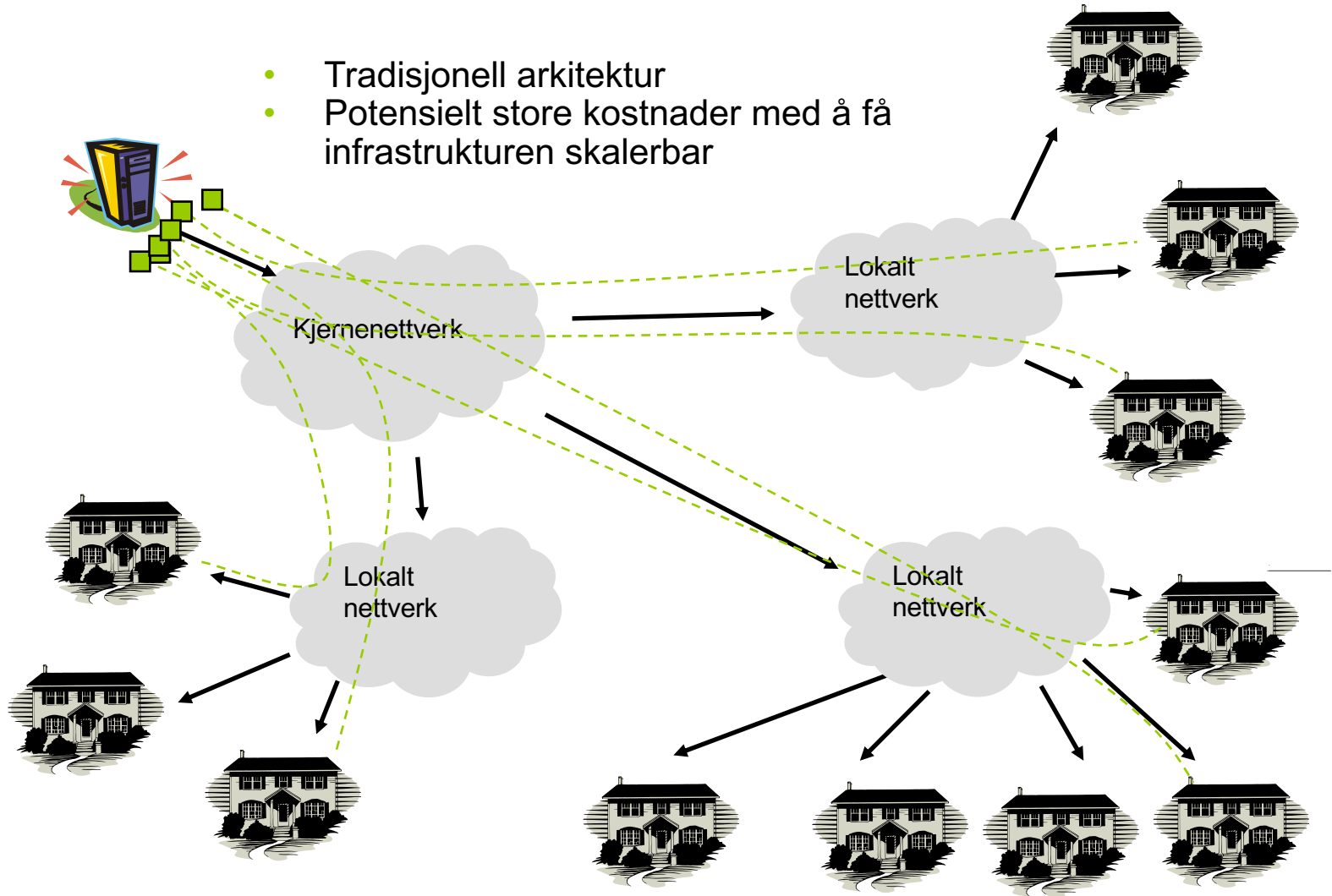
Aksesmodeller: Klient-tjener

- Tradisjonell kommunikasjonsmodell, lettfattelig abstraksjon
 - Klienter ber om en tjeneste (opprettet en forbindelse)
 - Tjenere leverer tjenesten (svarer på forespørselen)
- Eksempler: Webklient (nettleser)/Webtjener, Mailklient/tjener, FTP (filoverføring)

Distribusjon av data klient-tjener

- Tradisjonell arkitektur
- Potensielt store kostnader med å få infrastrukturen skalerbar

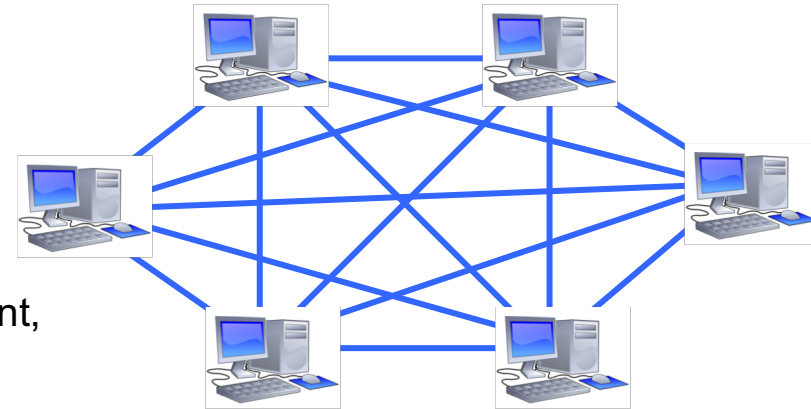
Applikasjonslagsparadigme kjent siden 2000-tallet

Det første velkjente programmet: Napster

- fildeling (mest brukt til musikk)
- erklært ulovlig
- Etterfulgt av mange andre: Gnutella, Kazaa, BitTorrent, Freenet
- senere plukket opp av forskere: CAN, Chord, Tapestry, Kademlia, Pastry
- Idé: unngå kontroll og/eller sensur

Kjente tjenester

- video streaming: PPTV, P2PTV
- Distribuert regnekraft: SETI@home
- Bitcoin (blockchain)
- TOR (The Onion Router)

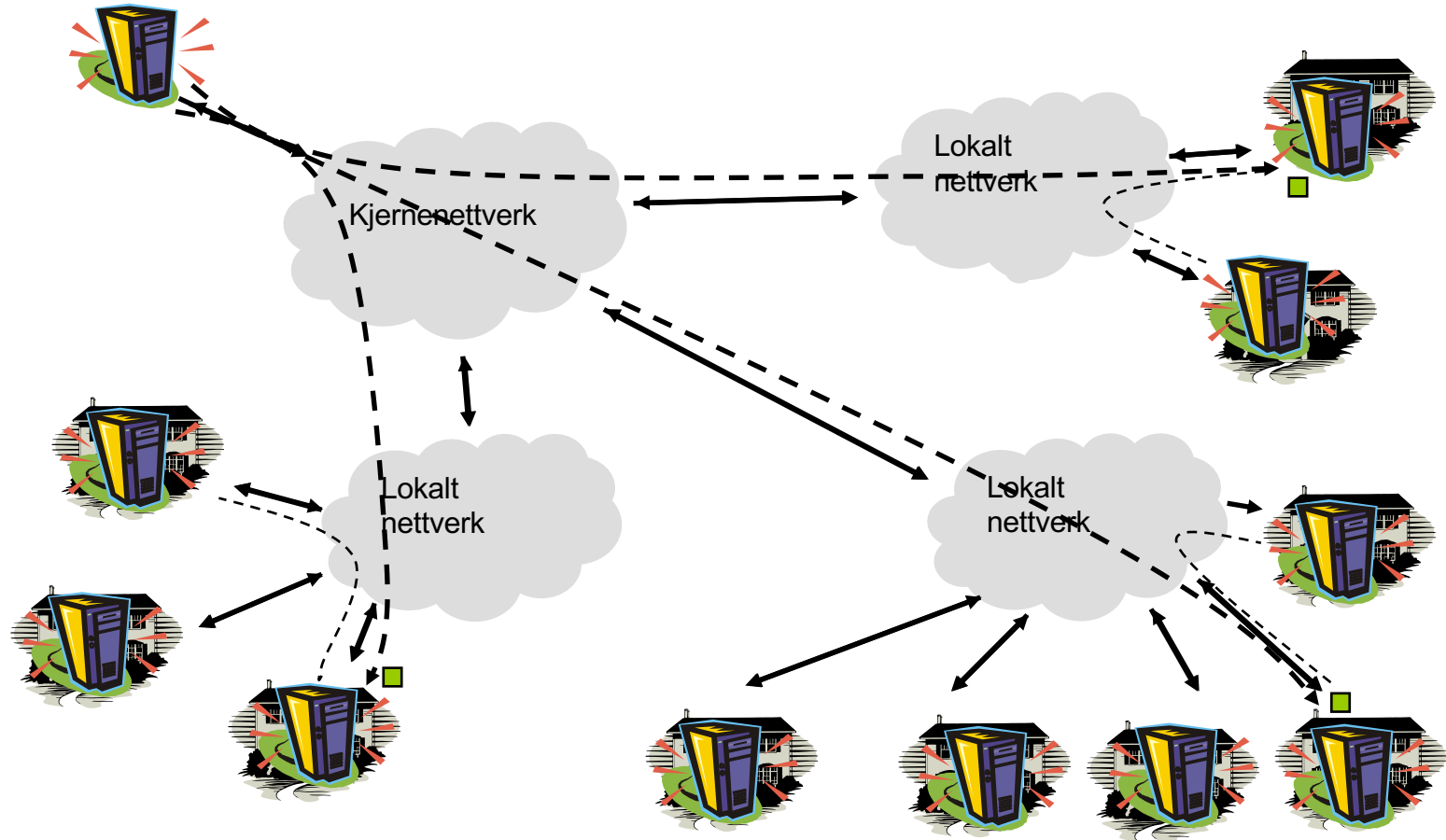
Gammel teknologi som ligner P2P:

- Telefoni
- Usenet news
- IP Routing

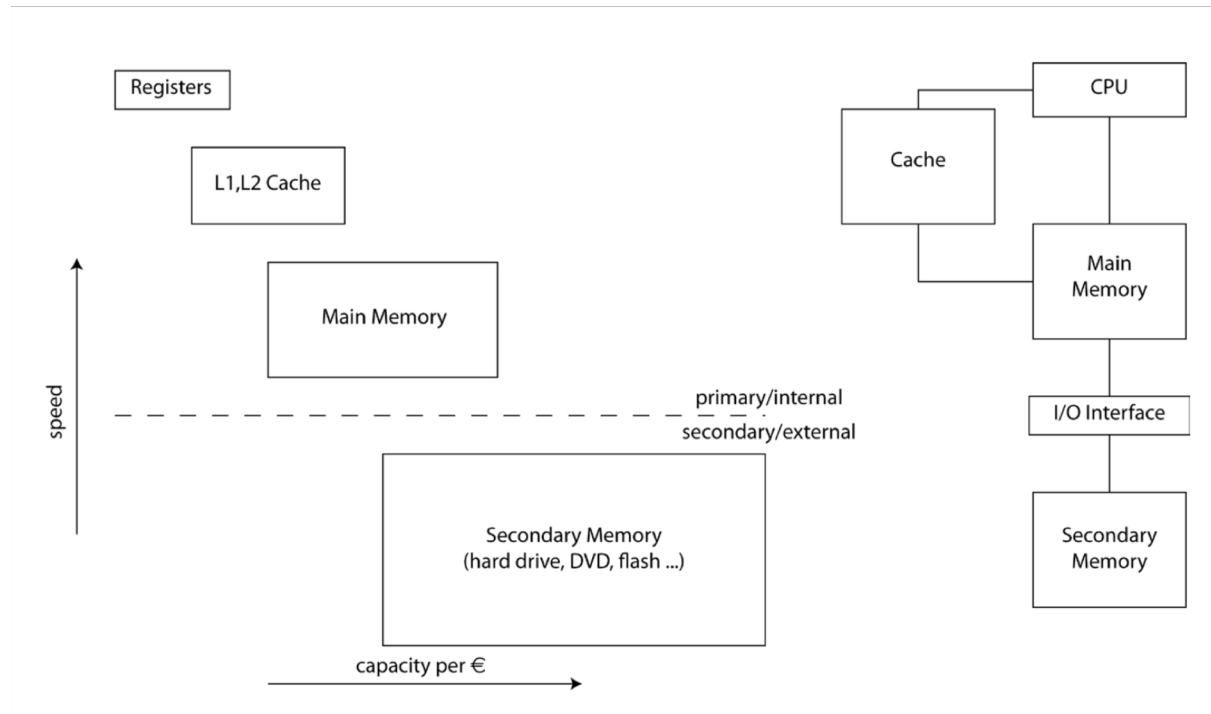
Faktisk er **P2P = den originale modellen for Internett**

- alle noder er likeverdige
- alle noder kan nå hverandre
- eierskapet er distribuert

- Typisk mange noder som kan være upålitelige og/eller heterogene

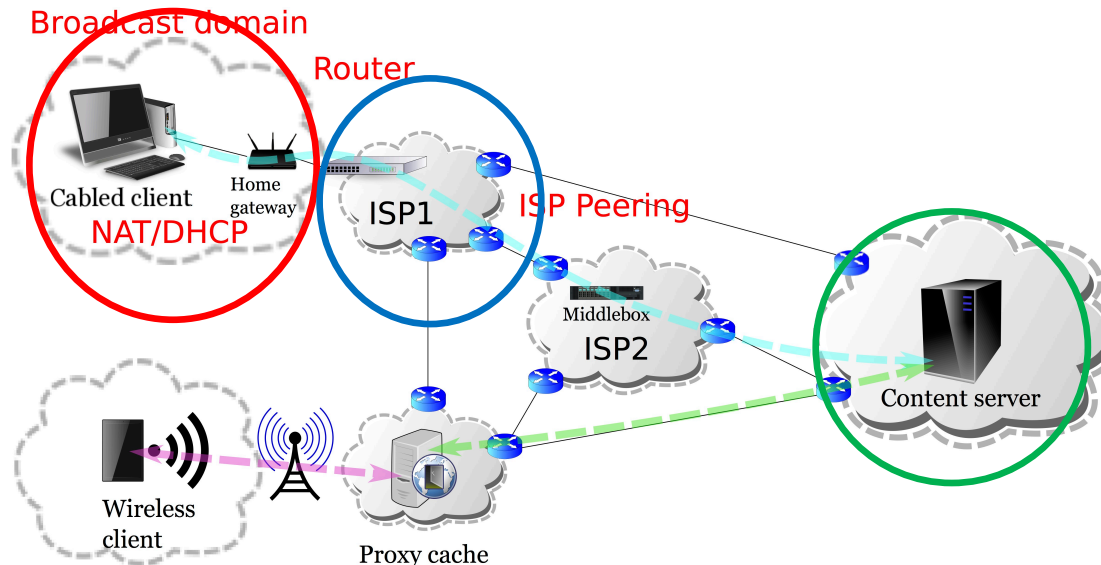

- Dere husker cachehierarkiet fra Omids forelesning?

- Denne figuren kan utvides så den gjelder også utenfor datamaskinen

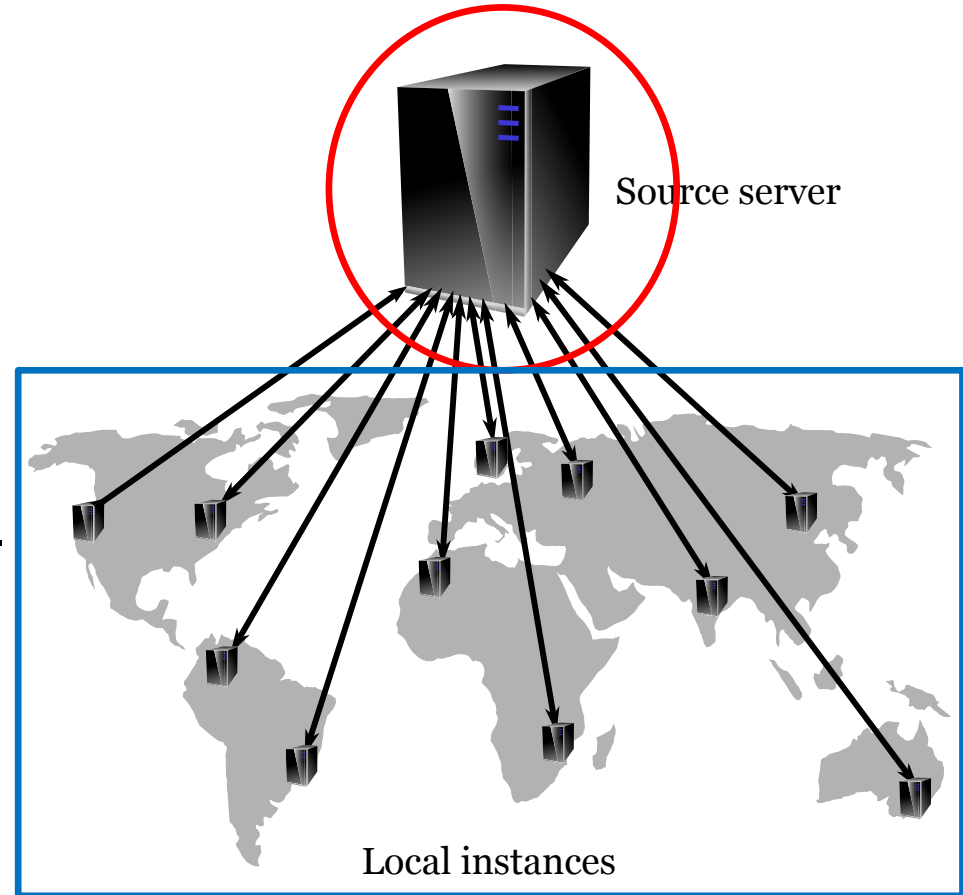
Cachenivå	Fysisk beliggenhet	Est. RTT
Lokal Proxy	Organisasjon / LAN	< 10ms
Content Delivery Network	ISP	< 50ms
Original datakilde	Internett	~10ms - ~250ms

- **Innhold som skal leveres til klienter over hele verden...**
- **...kan replikeres til maskiner som ligger fysisk nær brukerne.**
- Koster ekstra maskinvare og lagringsplass
- + Sparer kapasitet i backbone-nettet
- + Gir lavere forsinkelse på forespørsler
- + Hindrer overbelastning av tjeneren

04.11.2018

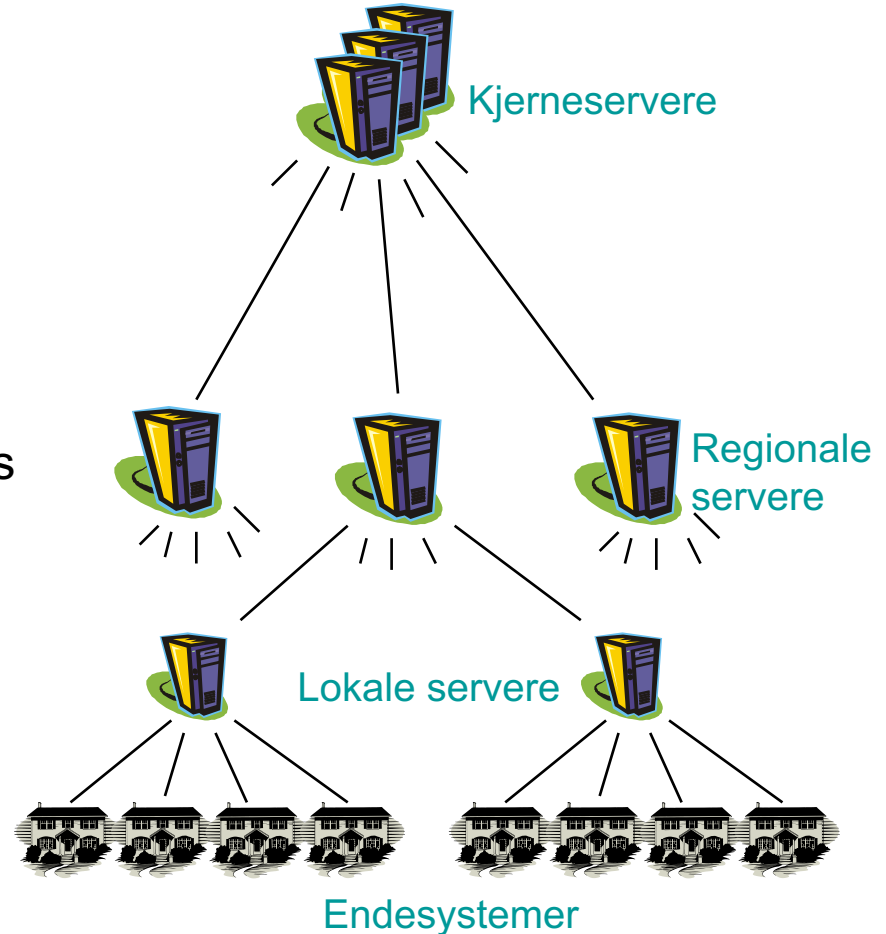
Content Delivery Network (CDN)

Figur fra: "B. Briscoe *et al.*, "Reducing Internet Latency: A Survey of Techniques and Their Merits," in *IEEE Communications Surveys & Tutorials* 12

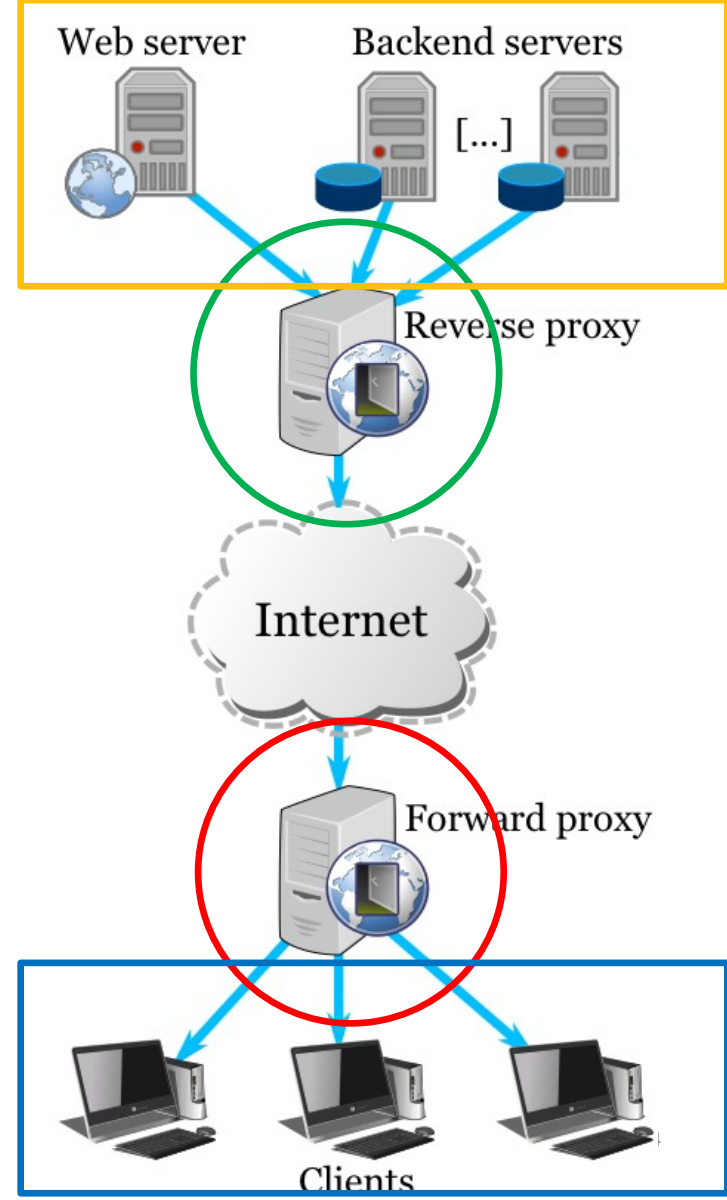
Hierarkisk innholdsdistribusjon med CDN

- **Hierarkiske systemer for å distribuere innhold**
 - Vanlig å "cache" populært innhold.
- Populært innhold blir lagret nær sluttbrukerne
- Innhold som ikke er så populært lagres enten på eller nær kjerneserveren
- Spesielt viktig hvis båndbredden er begrenset.
 - For eksempel: WiFi på fly

Proxy-cache

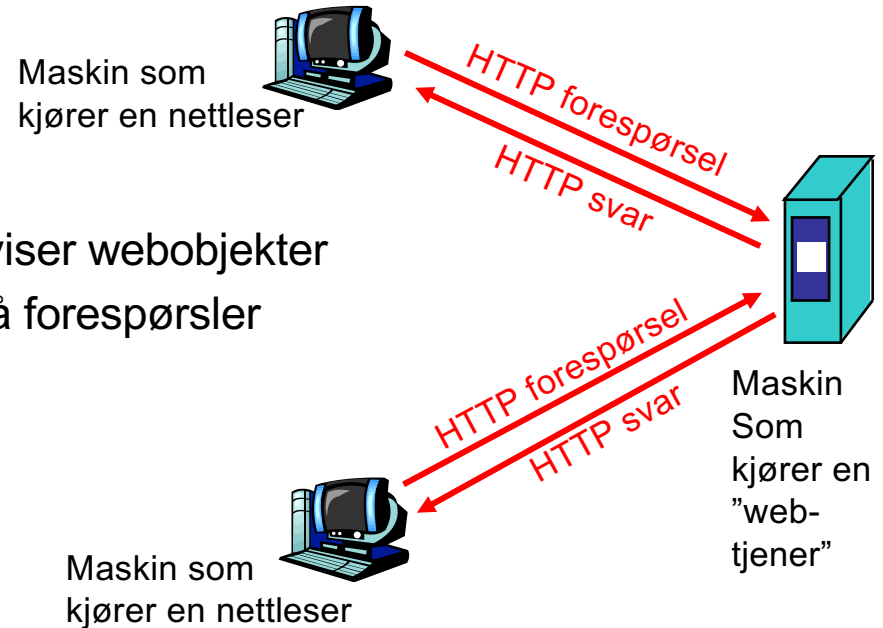
- En "Forward Proxy" står nær klienten
 - og mellomlagrer data for klientene, slik at de ikke behøver å gå helt til kilden.
 - En "Reverse Proxy" står nær tjeneren
 - og mellomlagrer data fra én eller flere tjenerer, slik at klienten slipper å gå helt til kilden(e).
- + Lastbalansering
+ Sparer nettverkskapasitet
+ Lavere forsinkelse

World Wide Web (www): HTTP-protokollen

HTTP: hypertext transfer protocol

- Applikasjonslagsprotokollen for Web
- Klient-/tjenermodell
 - *klient*: nettleser som spør etter, får og viser webobjekter
 - *tjener*: sender webobjekter som svar på forespørsler
- Tre hovedversjoner:
 - HTTP/1.0 (1990)
 - HTTP/1.1 (1999)
 - HTTP/2 (2015)

HTTP-protokollen

HTTP: bruker TCP som transport:

- Klienten oppretter en TCP-forbindelse (socket) til tjeneren, port 80
- Tjeneren godtar TCP-forbindelsen fra klienten
- HTTP-meldinger (protokollmeldinger på applikasjonslaget) utveksles mellom nettleseren (HTTP-klient) og Webtjeneren (HTTP-tjener)
- TCP-forbindelsen lukkes

HTTP er “stateless”

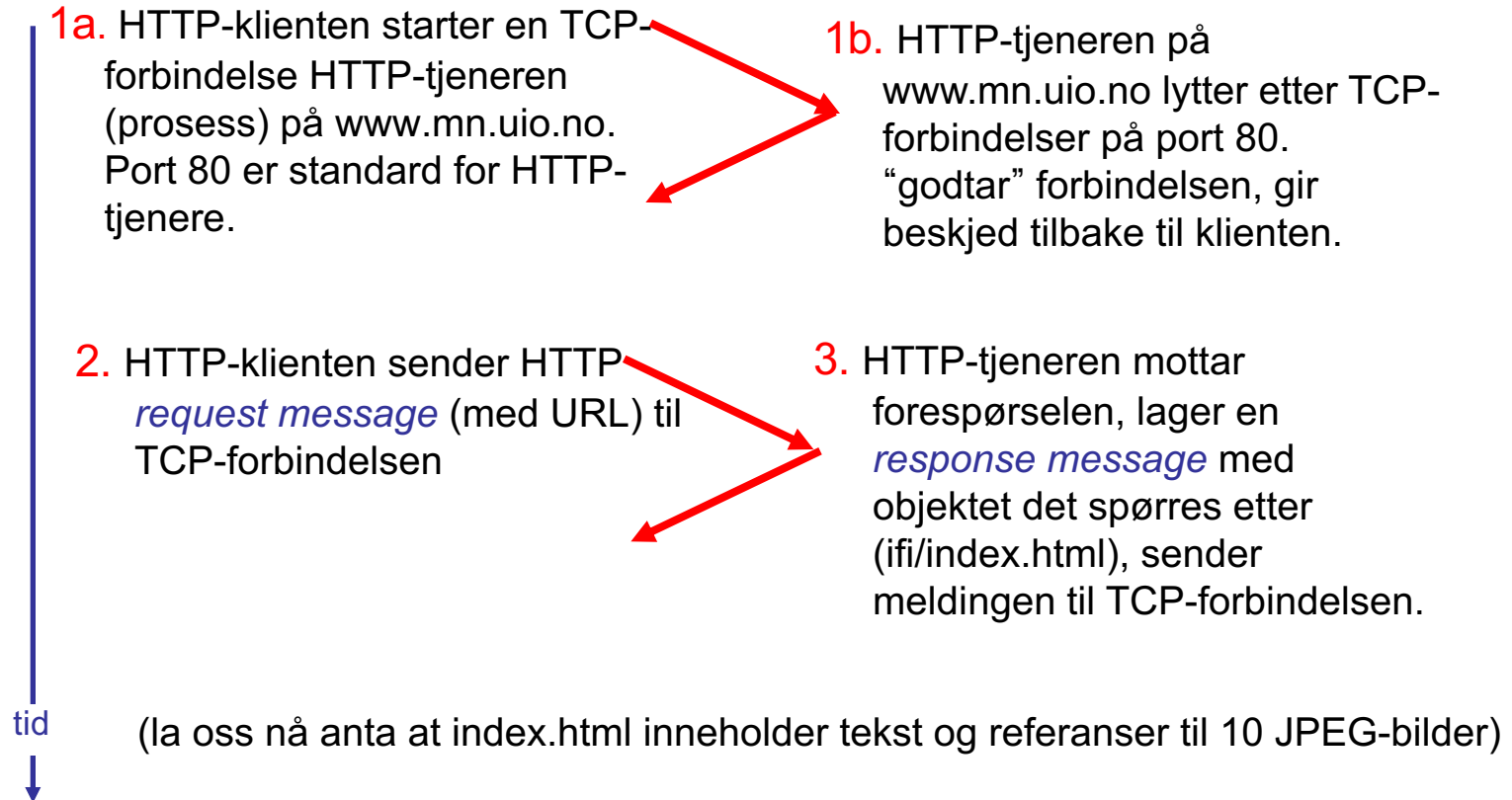
- Tjeneren sparer ikke på tilstandsinformasjon om tidligere forespørsler

Protokoller som sparer på ”tilstand” er komplekse!

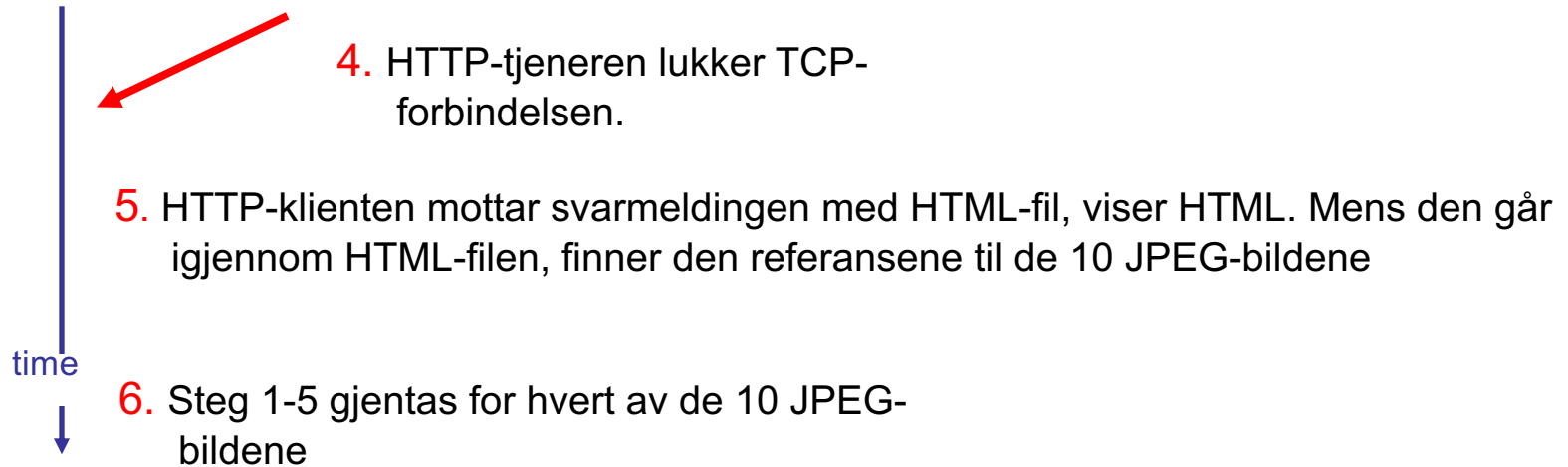
- Tilstanden må vedlikeholdes
- Om en tjener eller klient ”kræsjer”, kan tilstanden bli ulik mellom dem. Da må den gjenoprettes.

HTTP-eksempel

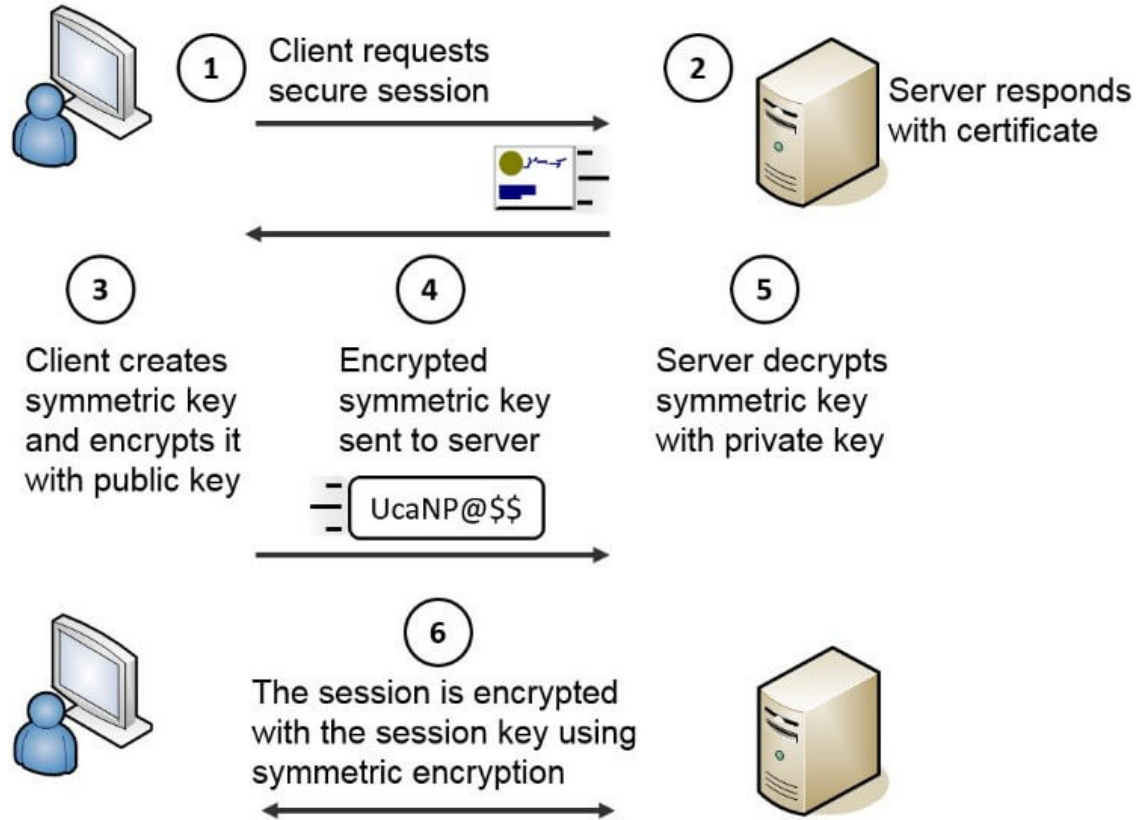
Anta at en bruker skriver URLen `www.mn.uio.no/ifi/index.html`

HTTP example (cont.)

HTTP med SSL

Persistente og ikke-persistente forbindelser

Ikke-persistent

- HTTP/1.0: tjeneren leser forespørselen, svarer, lukker TCP-forbindelsen
- 2 RTT'er for å hente objektet
 - TCP-forbindelse
 - forespørsel og overføring
- Hver overføring lider av TCP sin gradvise økning i senderate (slow start)
- Mange nettlesere åpner flere parallelle forbindelser

Persistent

- Standard for HTTP/1.1
- over samme TCP-forbindelse: tjeneren leser forespørselen, svarer, leser ny forespørsel...
- Klienten sender forespørsler for alle de objektene den trenger så fort den mottar hoveddokumentet (HTML)
- Færre RTT'er, mindre slow start

Persistent med "pipelining"

- Spør etter mange objekter på én gang (enda færre RTT'er)
- Svaret kommer i serie etter hverandre i rekkefølgen forespørslene ankom tjeneren.

HTTP/1.x meldingsformat: request

- To typer HTTP-meldinger: *request, response*
- HTTP request:
 - ASCII (lesbart av mennesker)

Request

(kommandoer: GET,
POST, HEAD)

header

```
GET /ifi/index.html HTTP/1.0
User-agent: Mozilla/4.0
Accept: text/html, image/gif,image/jpeg
Accept-language:no
```

Blanke linjer (return),
indikerer slutten på
Meldingen.

(ekstra return, ny linje)

HTTP/1.x meldingsformat: response

status
(protokoll
statuskode
statusfrase)

header

data, f.eks.,
HTML-fil

```
HTTP/1.0 200 OK
Date: Thu, 06 Aug 1998 12:00:15 GMT
Server: Apache/1.3.0 (Unix)
Last-Modified: Mon, 22 Jun 1998 .....
Content-Length: 6821
Content-Type: text/html
```

data data data data data ...

HTTP/1.x response statuskoder (eksempler)

200 OK

- Forespørselen var vellykket, objektet kommer senere i meldingen

301 Moved Permanently

- Objektet har byttet plassering. Referanse til ny plassering kommer senere i meldingen.

400 Bad Request

- Forespørselen var uforståelig for tjeneren

404 Not Found

- Dokumentet ble ikke funnet på tjeneren

505 HTTP Version Not Supported

Prøve HTTP/1.x (klient) selv

telnet www.uio.no 80

1. Telnet til din favoritt hjemmeside:

Åpner en TCP-forbindelse til port 80
(standardport for HTTP) hos www.uio.no
Alt du skriver inn blir sendt over denne forbindelsen

2. Skriv inn en GET-forespørsel:

GET / HTTP/1.1

Når du skriver inn dette (trykker return én gang),
blir denne minimale (men fullstendige)
GET-forespørselen etter rotokumentet sendt
til HTTP-tjeneren

3. Fort, skriv inn "Host"-feltet:

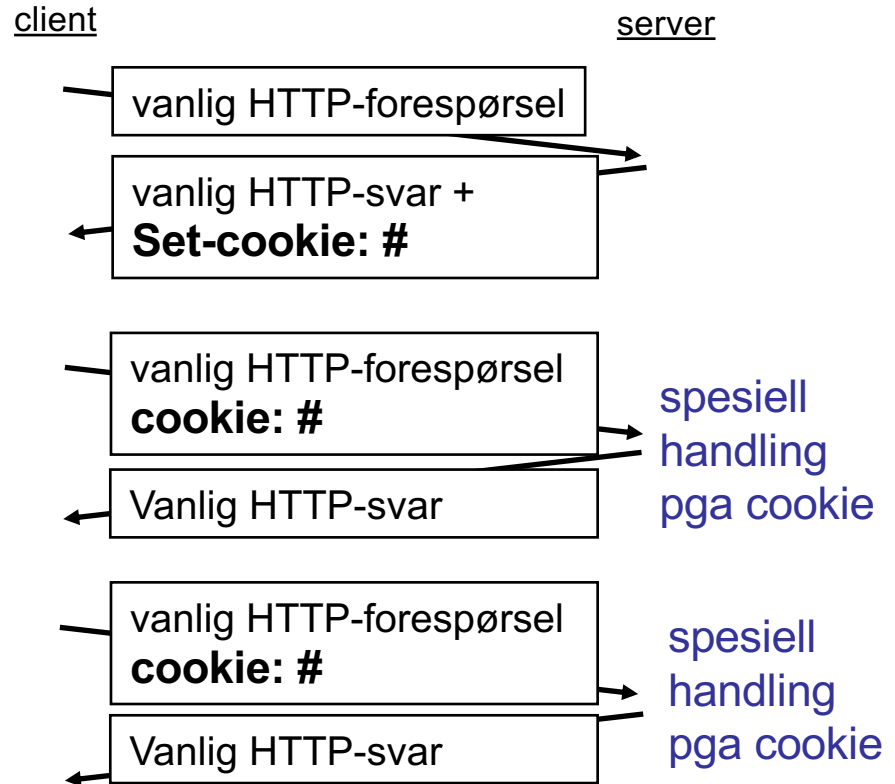
Host: www.uio.no

En tjener kan være vert for mange
hjemmesider, så klienten må spesifisere
hvilken vert den ønsker i HTTP-headeren.
Om det ikke gjøres vil den ofte gi en
feilmelding tilbake.

4. Trykk return to ganger og se resultatet

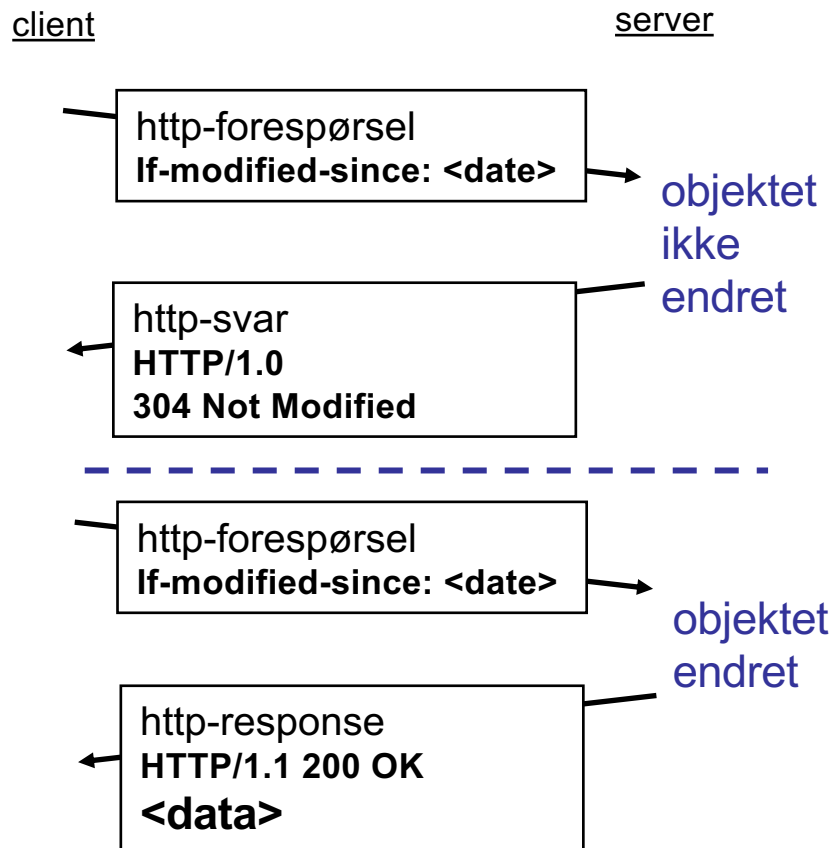
Cookies: ta vare på "tilstand"

- Tjeneren lager et cookie # , tjeneren husker #, senere brukt til:
 - autentisering
 - Huske brukerpreferanser, tidligere valg
 - produkter brukeren har sett på o.l.
- tjeneren sender cookien til klienten i svarmeldingen
Set-cookie: 1678453
- Klienten legger ved cookien med etterfølgende forespørsler
cookie: 1678453

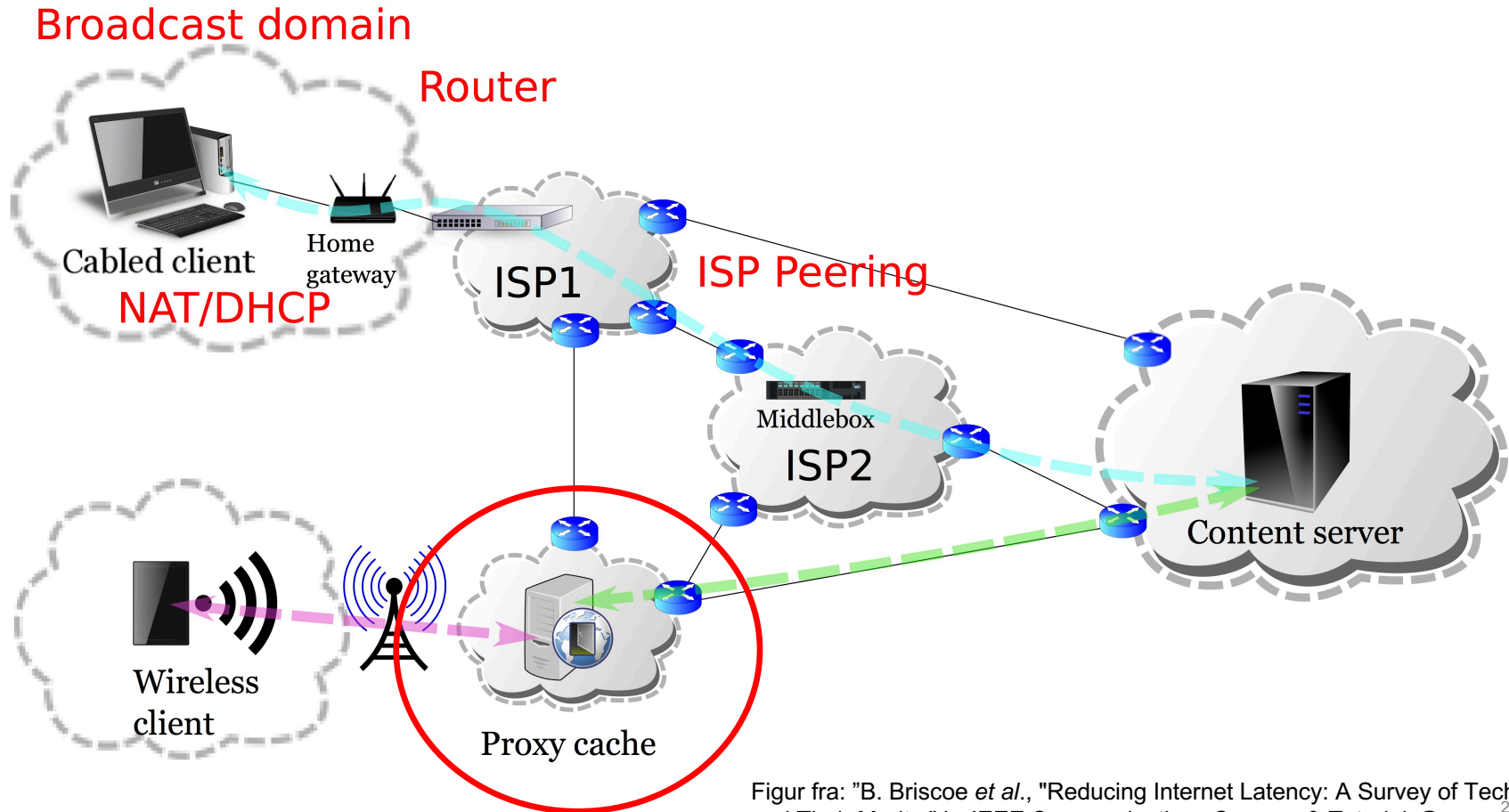

Betinget GET: klient-side caching

- **Mål:** ikke sende objektet om brukeren har en oppdatert versjon i lokal cache
- klient: oppgi tid/dato for cachet kopi i HTTP-forespørselen
If-modified-since: <date>
- tjener: svaret inneholder ikke objektet dersom den cachede kopien er oppdatert:
HTTP/1.0 304 Not Modified

HTTP Proxytjener

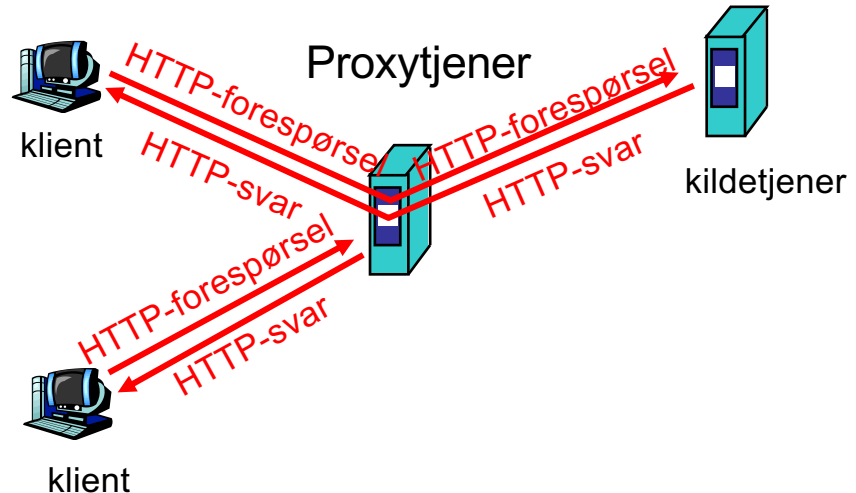

Figur fra: "B. Briscoe *et al.*, "Reducing Internet Latency: A Survey of Techniques and Their Merits," in *IEEE Communications Surveys & Tutorials*@"

HTTP Proxytjener

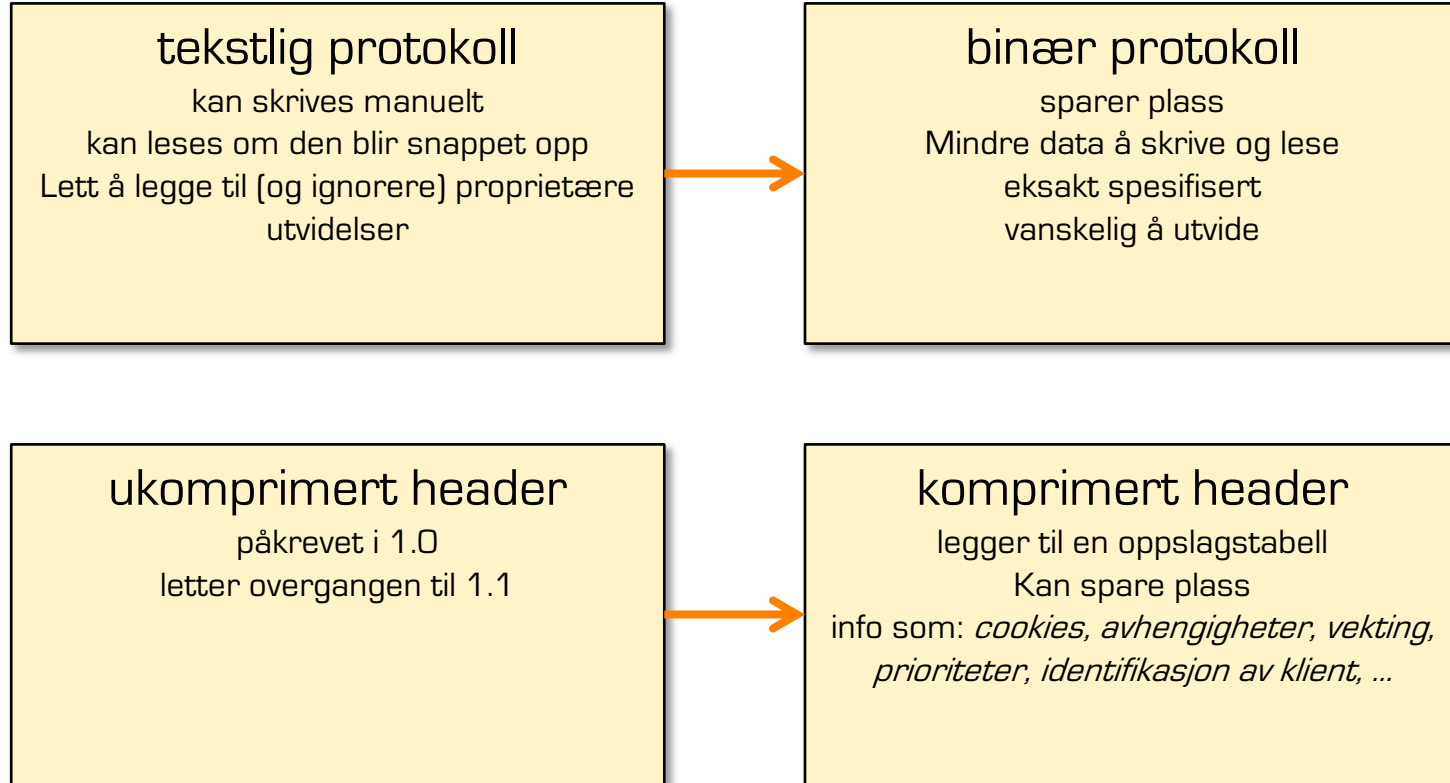
Mål: levere svar til klienten uten å gå helt til kilden

- Brukeren konfigurerer nettleseren: Web skal gå via proxytjener
- Klienten sender alle HTTP-forespørselene til proxytjeneren
 - Om objektet er i web cache: Proxytjeneren leverer objektet
 - Om objektet ikke er i web cache, sender Proxytjeneren en forespørsel til kilden og lagrer svaret før den sender svaret til klienten.

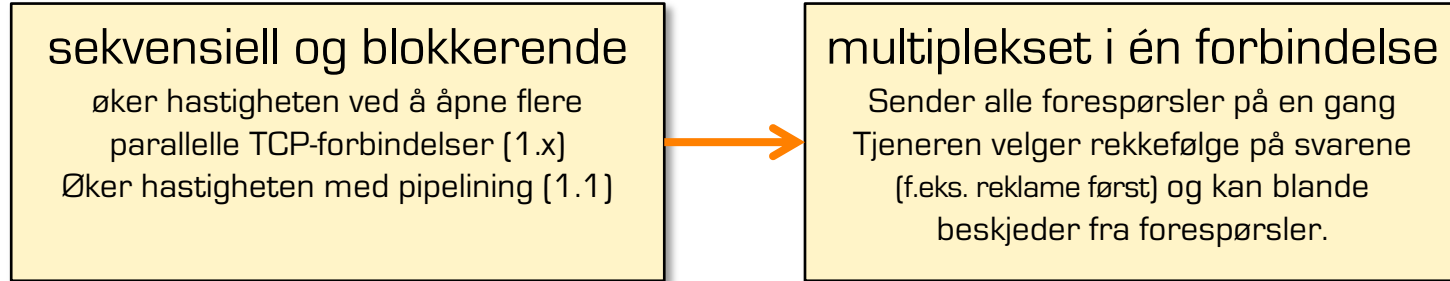
Antagelse: cachen er nærmere klienten (f.eks i samme nettverk) => raskere svar, mindre langdistansetraffikk

Endringer i HTTP/2

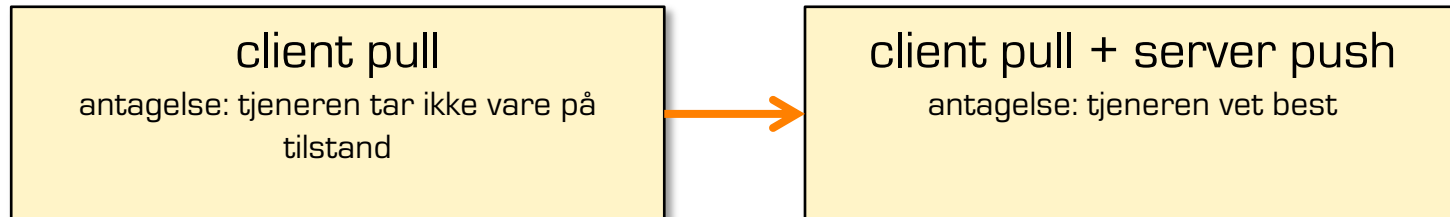

Endringer i HTTP/2

Motvirke trenden med å åpne mange parallelle forbindelser

Større muligheter for at tjeneren kan ta «egne» avgjørelser.

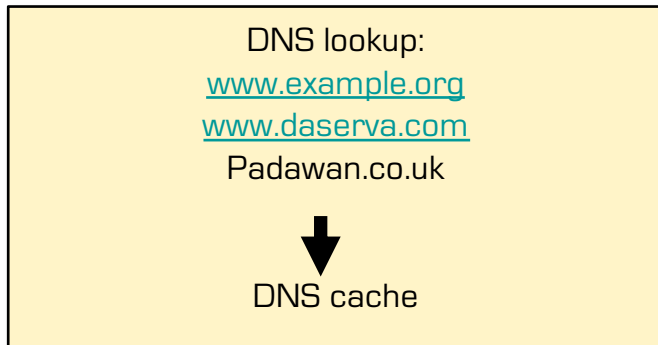

DNS prefetching for web

Klient

Bakgrunnsprosess

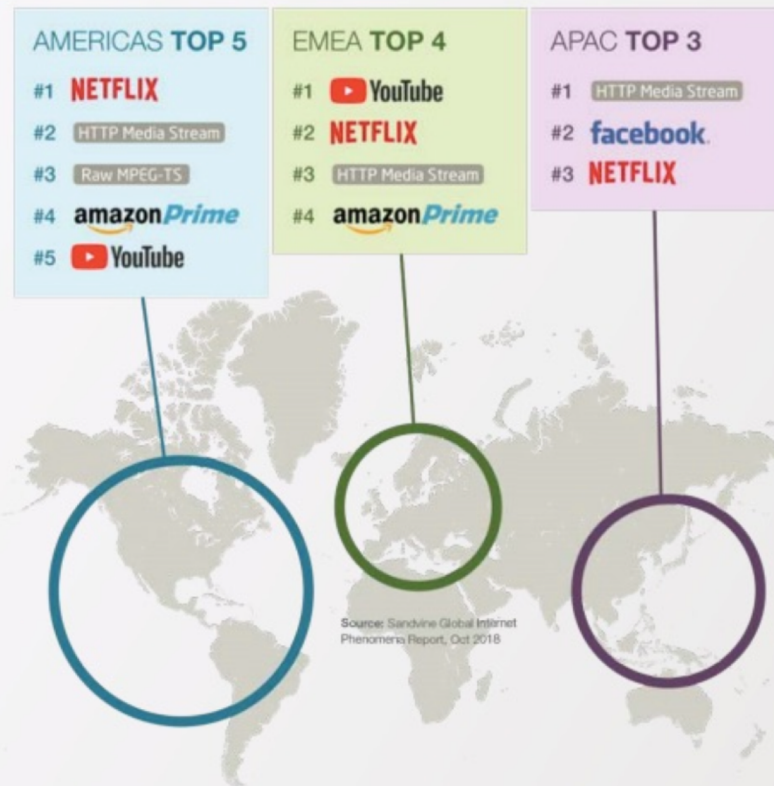

Når brukeren trykker en link er allerede DNS-oppslaget utført.

Almost 58% of downstream traffic on the internet is video

GLOBAL APPLICATION CATEGORY TRAFFIC SHARE

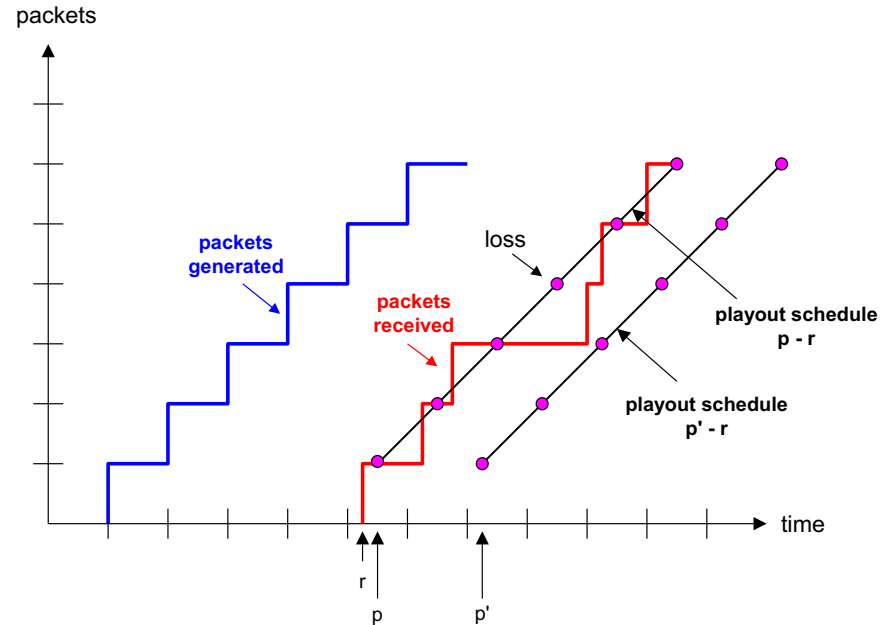
1	VIDEO STREAMING	57.69% ↓	22.43% ↑
2	WEB	17.01% ↓	20.98% ↑
3	GAMING	7.78% ↓	2.68% ↑
4	SOCIAL	5.10% ↓	3.73% ↑
5	MARKETPLACE	4.61% ↓	1.90% ↑
6	FILE SHARING	2.84% ↓	22.05% ↑
7	MESSAGING	1.72% ↓	8.12% ↑
8	SECURITY	1.41% ↓	7.48% ↑
9	STORAGE	1.41% ↓	9.37% ↑
10	AUDIO STREAMING	1.05% ↓	0.46% ↑

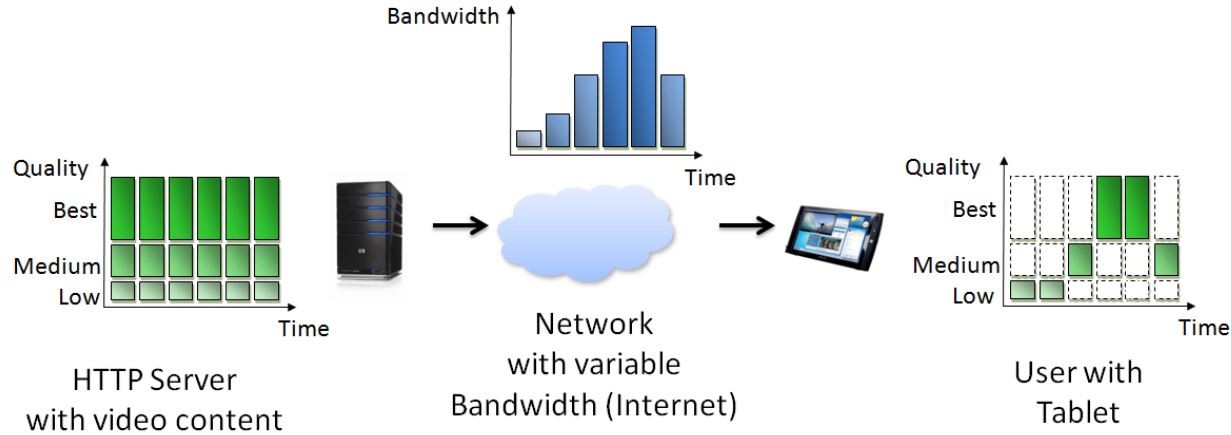
* Without counting filesharing or messaging applications

Multimedia

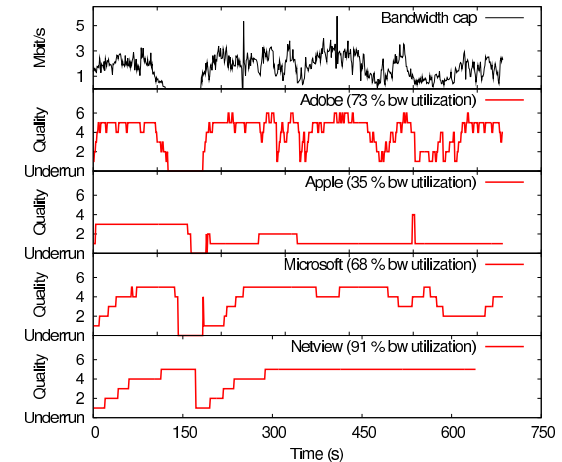
- Video 57% av trafikken på Internett
 - Netflix alene utgjør 30% i USA
- Nedlasting:
 - Hele innholdet lastet ned til lokal maskin.
- Streaming
 - En konstant strøm av data (til avspilling slutter)
 - Lettere å ta vare på opphavsrett
 - Lite lokal lagring
 - Sparer nettverksressurser
 - Brukes bare for det av innholdet som blir sett
- UDP eller TCP?
- Nettverksutfordringer
 - forsinkelse, tap, variasjoner i leveringstid ("jitter")
 - jitter kompensasjon
 - Tapskompensasjon

Dynamisk, adaptiv streaming over HTTP (DASH)

- Dele videoen i segmenter: fullstendig uavhengige små filmer
- Velge varighet på segmentene: 2-10 sekunder vanlig
- Velge antall kvalitetslag
- Velge tilpasningsstrategi
 - Klienten velger, ikke tjeneren
 - Strategien hos avspilleren er det som utgjøre forskjellen

- Hovedkomponenter
 - “mailklienter”
Message User Agent (MUA)
 - “mailtjenere”
Mottak av meldinger / Videresending av meldinger
 - Mail submission agent (MSA)
 - Mail transfer agent (MTA)
 - Mail delivery agent (MDA)
 - Mail retrieval agent (MRA)
 - Ofte realisert som én komponent kalt **Message Handling Service (MHS)**
- MUA
 - eller “epostleser”
 - Skrive, redigere, organisere og lese eposter
 - utgående, innkommende lagres på eposttjener

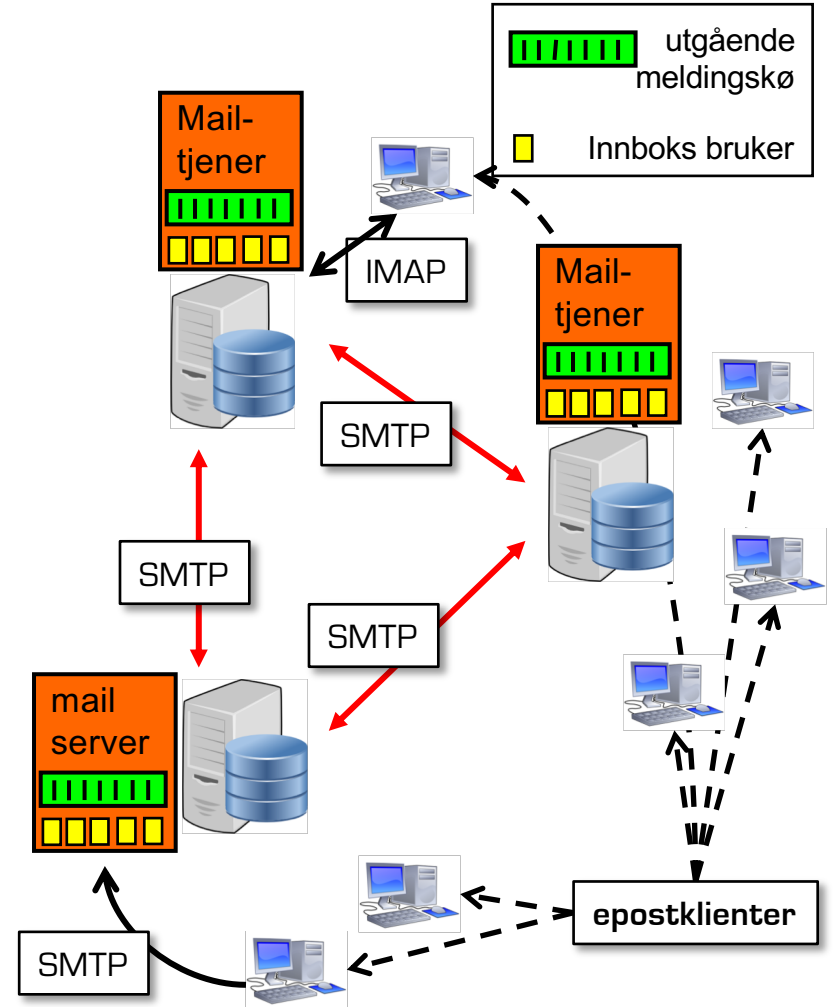
Epost: tjenerne

Mailtjenere

- *mailbox* inneholder innkommende meldinger (hittil uleste) til brukeren
- *meldingskø* av utgående epostmeldinger (for sending)

Simple Mail Transfer Protocol (SMTP)

- Mellom eposttjenere for å sende epostmeldinger
- klient: sender av en epost
- tjener: den som mottar eposten

Epost: SMTP

- Bruker TCP til å, pålitelig, overføre epost fra klient til tjener.
- Standardisert port: 25
- Direkte overførsel: fra senderen til tjeneren som tar imot.
- Tre faser i overføringen
 - håndtrykk (greeting)
 - Overføring av beskjeder
 - avslutning
- Kommandoer/interaksjon
 - kommandoer: ASCII-tekst
 - svar: statuskode og frase
- Meldinger må være i 7-bit ASCII

Eksempel på interaksjon

```
S: 220 hamburger.edu
C: HELO crepes.fr
S: 250 Hello crepes.fr, pleased to meet you
C: MAIL FROM: <alice@crepes.fr>
S: 250 alice@crepes.fr... Sender ok
C: RCPT TO: <bob@hamburger.edu>
S: 250 bob@hamburger.edu ... Recipient ok
C: DATA
S: 354 Enter mail, end with "." on a line by itself
C: Do you like ketchup?
C:   How about pickles?
C: .
S: 250 Message accepted for delivery
C: QUIT
S: 221 hamburger.edu closing connection
```

telnet servername 25

Se 220-svaret fra tjeneren

Disse kommandoene lar deg sende en epost uten en epostklient:

HELO, MAIL FROM, RCPT TO, DATA, QUIT

SMTP: final words

SMTP bruker persistente forbindelser

SMTP krever (header & body) i 7-bit ASCII

Visse tegnkombinasjoner er ikke tillatt i meldingen (f.eks, `CRLF.CRLF`).

Meldingen må derfor kodes (vanligvis i base-64 eller “quoted printable”)

SMTP-tjeneren bruker `CRLF.CRLF` for å avgjøre når meldingen slutter (ingen angivelse av lengde i header)

Sammenligning med HTTP/1.x:

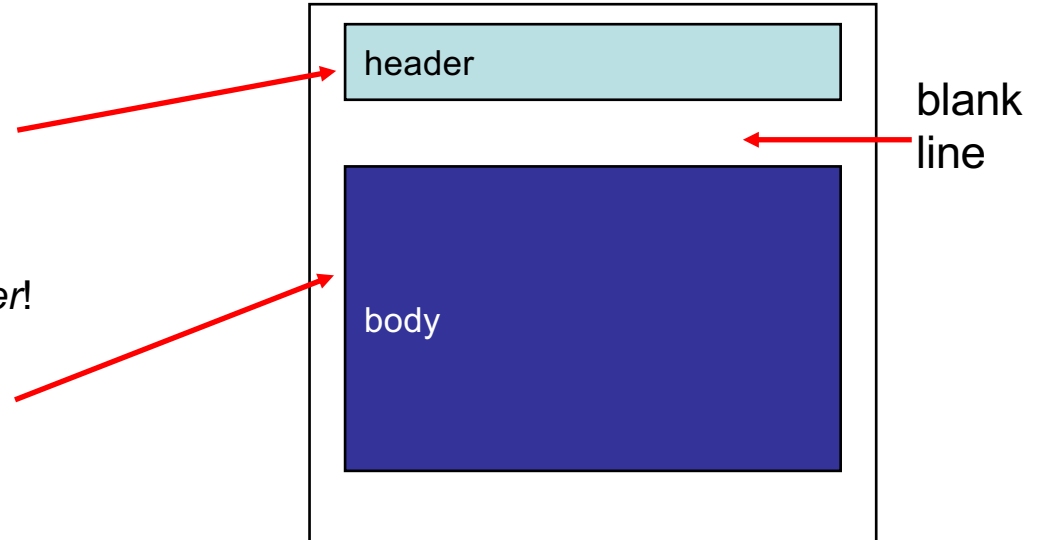
- HTTP: pull
- SMTP: push
 - Frem til den siste tjeneren!
- Begge har ASCII kommando/svar interaksjon, statuskoder
- HTTP
 - Hvert objekt kapslet inn i sin egen svarbeskjed
- SMTP
 - Originalt som HTTP
 - nå: mange objekter sendt i meldinger med mange deler.

Meldingsformat

SMTP: protokoll for å utveksle
epostmeldinger

Standard for tekstmeldinger:

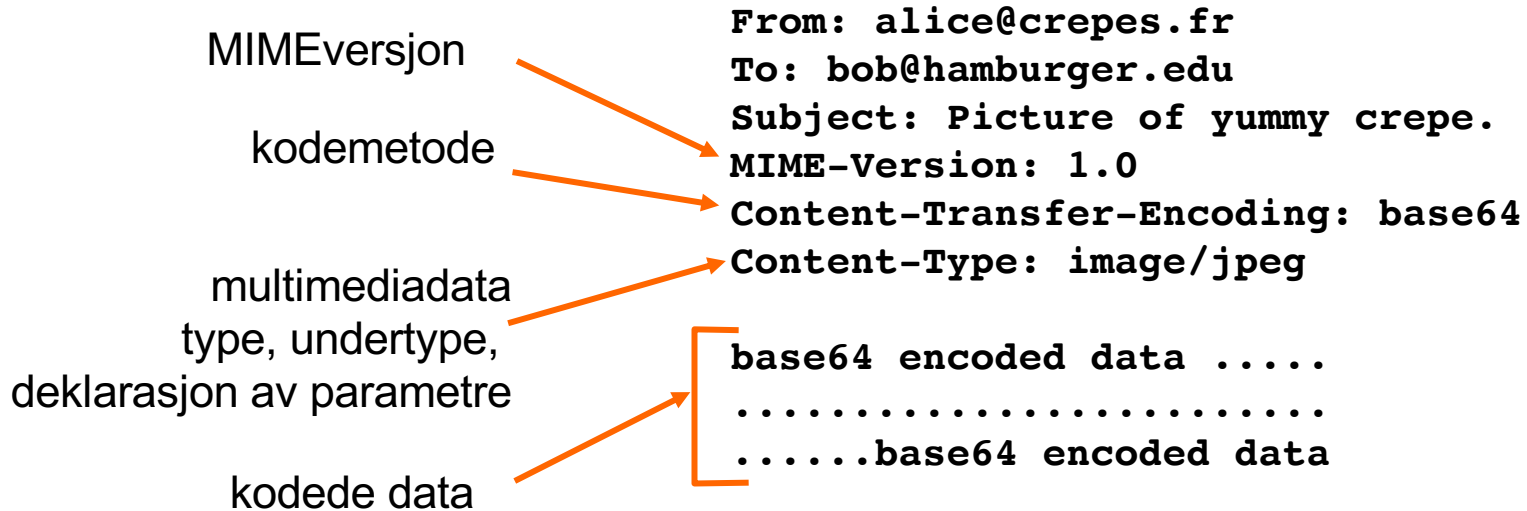
- Headerlinjer f.eks.:
 - To:
 - From:
 - Subject:*forskjellig fra SMTP-kommandoer!*
- body
 - "meldingen", bare ASCII-tegn

Meldingsformat: multimedia extensions

MIME: multipurpose Internet mail extension

Ekstra linjer i mailheaderen viser MIME-innholdstype

“klassisk” epost kan vise:
“Content-type: text/ascii”, men
7-bit ASCII-tekst er fortsatt standard

Content-Type: type/subtype; parameters

Text

- eksempler på undertyper: **plain**, **html**

Image

- eksempler på undertyper: **jpeg**, **gif**

Audio

- eksempler på undertyper: **basic** (8-bit mu-law encoded), **32kadpcm** (32 kbps coding)

Video

- eksempler på undertyper: **mpeg**, **quicktime**

Application

- Andre data som må leveres til et eksternt program før det kan vises
- eksempler på undertyper: **microsoftword**, **octet-stream**

Flerledds meldingstype

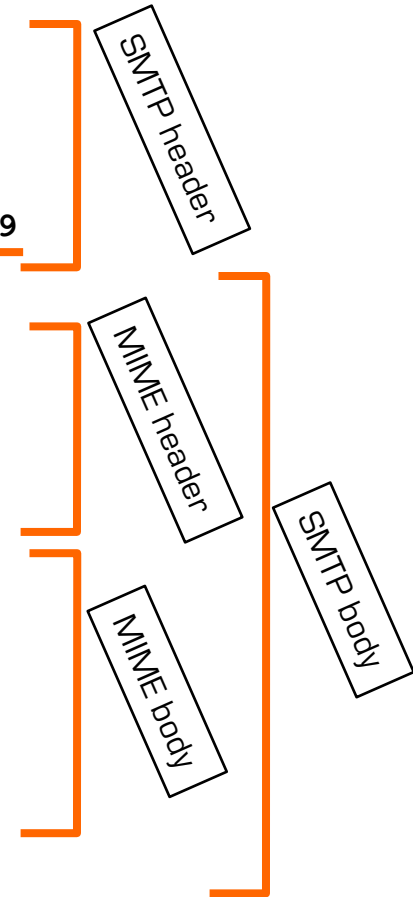
```
From: alice@crepes.fr  
To: bob@hamburger.edu  
Subject: Picture of yummy crepe.  
MIME-Version: 1.0  
Content-Type: multipart/mixed; boundary=98766789
```

```
--98766789  
Content-Transfer-Encoding: quoted-printable  
Content-Type: text/plain
```

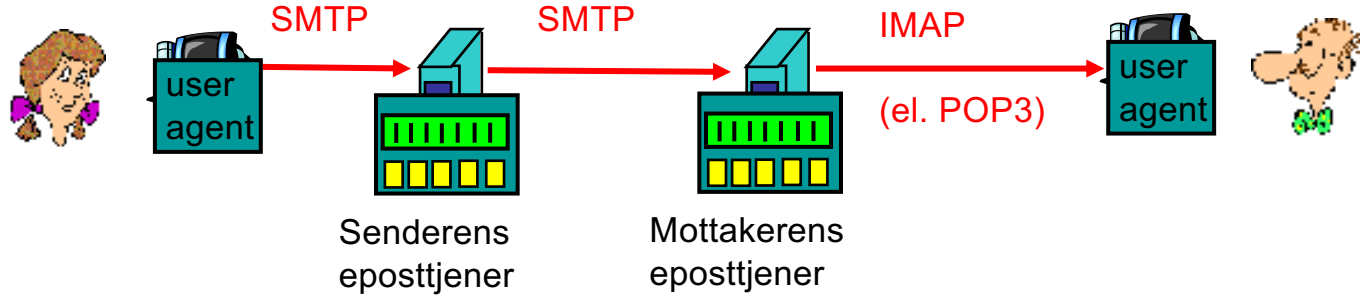
```
Dear Bob,  
Please find a picture of a crepe.
```

```
--98766789  
Content-Transfer-Encoding: base64  
Content-Type: image/jpeg
```

```
base64 encoded data .....  
.....  
.....base64 encoded data  
--98766789--
```


Protokoller for mailtilgang

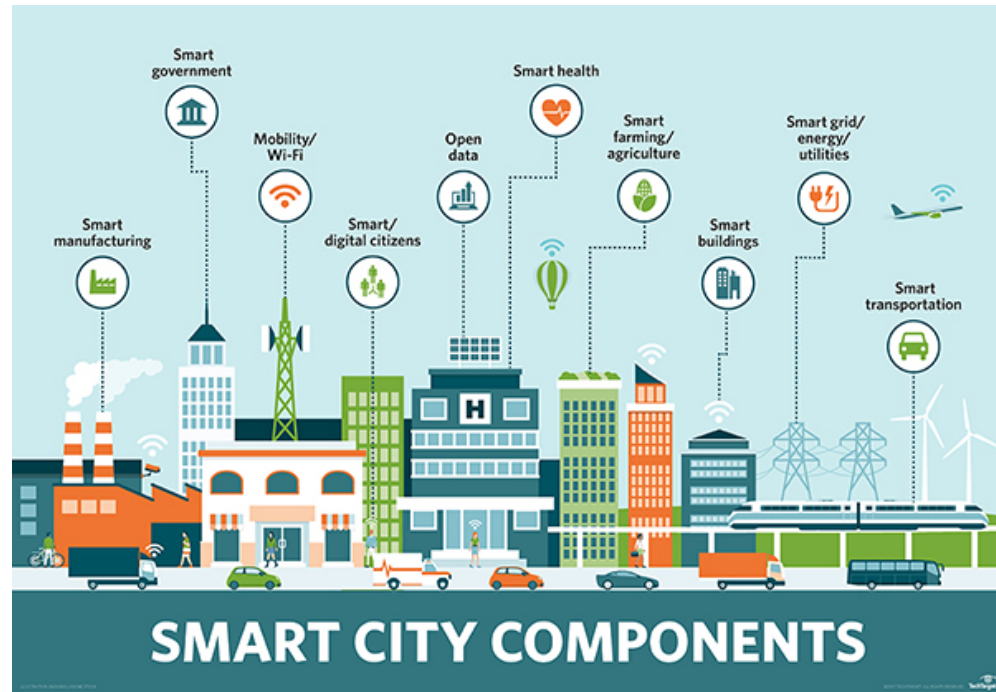

- SMTP: leverer til mottagerens eposttjener
- Mail access protocol: henter eposten fra tjeneren
 - POP: Post Office Protocol
 - autorisering(agent <==> server) og nedlasting
 - IMAP: Internet Mail Access Protocol (*Interim* → *Interactive* → *Internet*)
 - flere funksjoner (mer kompleks)
 - manipulere meldinger lagret på tjeneren
 - HTTP: Gmail, Hotmail, Yahoo!, etc.

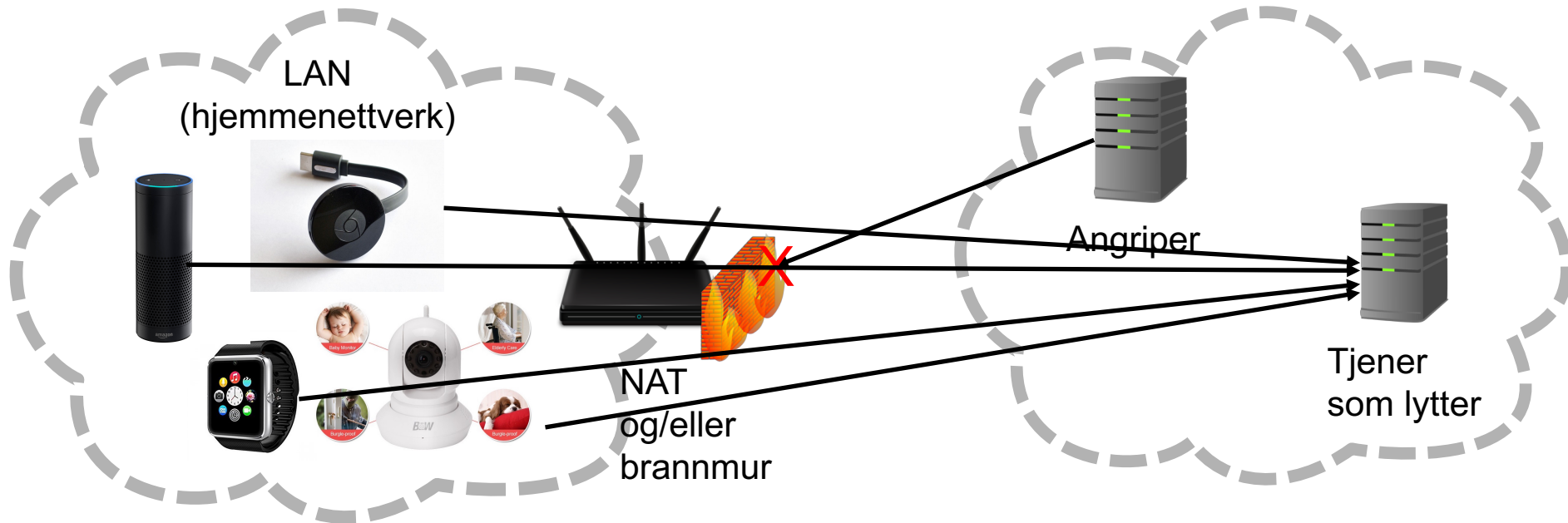
- Egenskaper hos IMAP
 - Opprette, slette, bytte navn på epostmapper (på tjeneren)
 - Se etter nye meldinger, fjerne meldinger sette og fjerne flagg
 - Lese, søke og hente basert på søkeresultat
 - Søke i innholdet i meldinger
 - STORE and conditional STORE
 - CATENATE (to concatenate)
- Ofte brukt til :
 - TODO-lister
 - Notater med og uten Mime-elementer
- Erstatt “melding” med ”fil” og du har et ganske komplett filsystem

Internet of Things (IoT)

- Enheter i daglig bruk / husholdningen / arbeidsprosesser som leverer ekstra tjenester ved hjelp av Internett
- Kan være med på å revolusjonere hverdagen
 - Automatiske strømmålere
 - Helseapplikasjoner
 - Smarthus / Smartbyer
 - Logistikk
- Snakker med tjenere i "skyen"
- Leverer data som brukes til analyse og tjenestelevering

Internet of Things (IoT) -sikkerhetsaspekter

- Ofte er ting koblet på Internett bare fordi det høres kult ut
- Vi sitter igjen med en masse produkter på våre lokale nett som "ringer hjem" (setter opp nettverksforbindelser med maskiner utenfor ditt LAN)
- Ofte kommer det ikke sikkerhetsoppdateringer til disse enhetene => sikkerhetshull / bakdør til ditt nettverk

Internet of Shit (IoS 😊)

Technology

Man spends 11 hours trying to make cup of tea in gruelling battle with Wi-Fi kettle

share

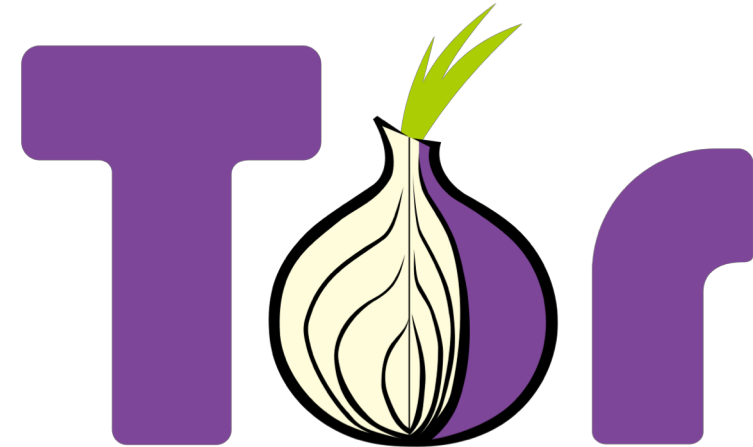

The humble cup of tea: what could be more simple?

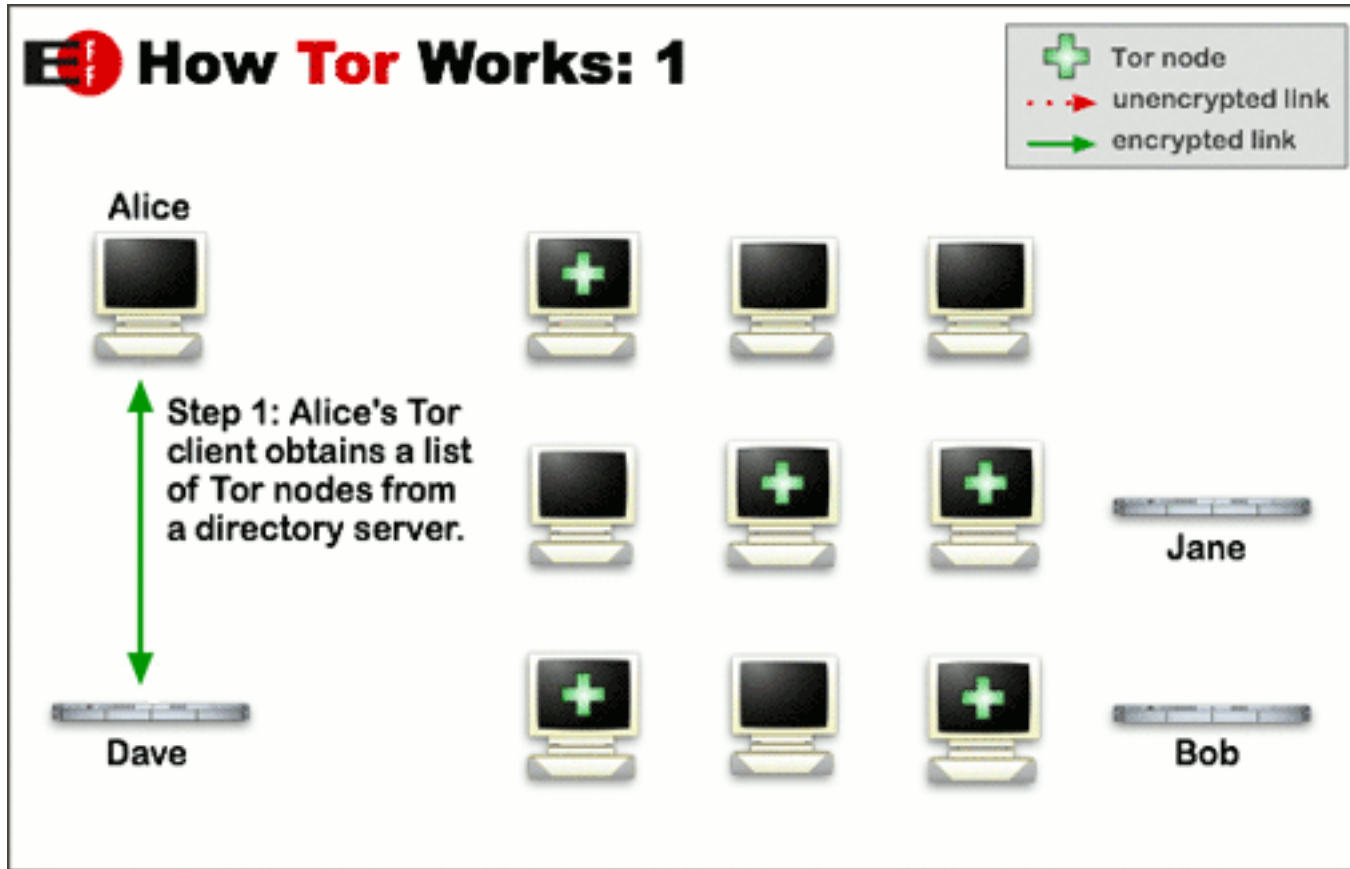
The image shows a screenshot of a social media post. At the top, it says 'Technology'. Below that is the headline 'Man spends 11 hours trying to make cup of tea in gruelling battle with Wi-Fi kettle'. There are social sharing icons for Facebook, Twitter, Pinterest, and Email. The main image is a close-up of a white ceramic teacup with a gold rim and floral patterns, filled with tea, sitting on a matching saucer. A 'Save' button is visible in the top left corner of the image. Below the image is the caption 'The humble cup of tea: what could be more simple?'.

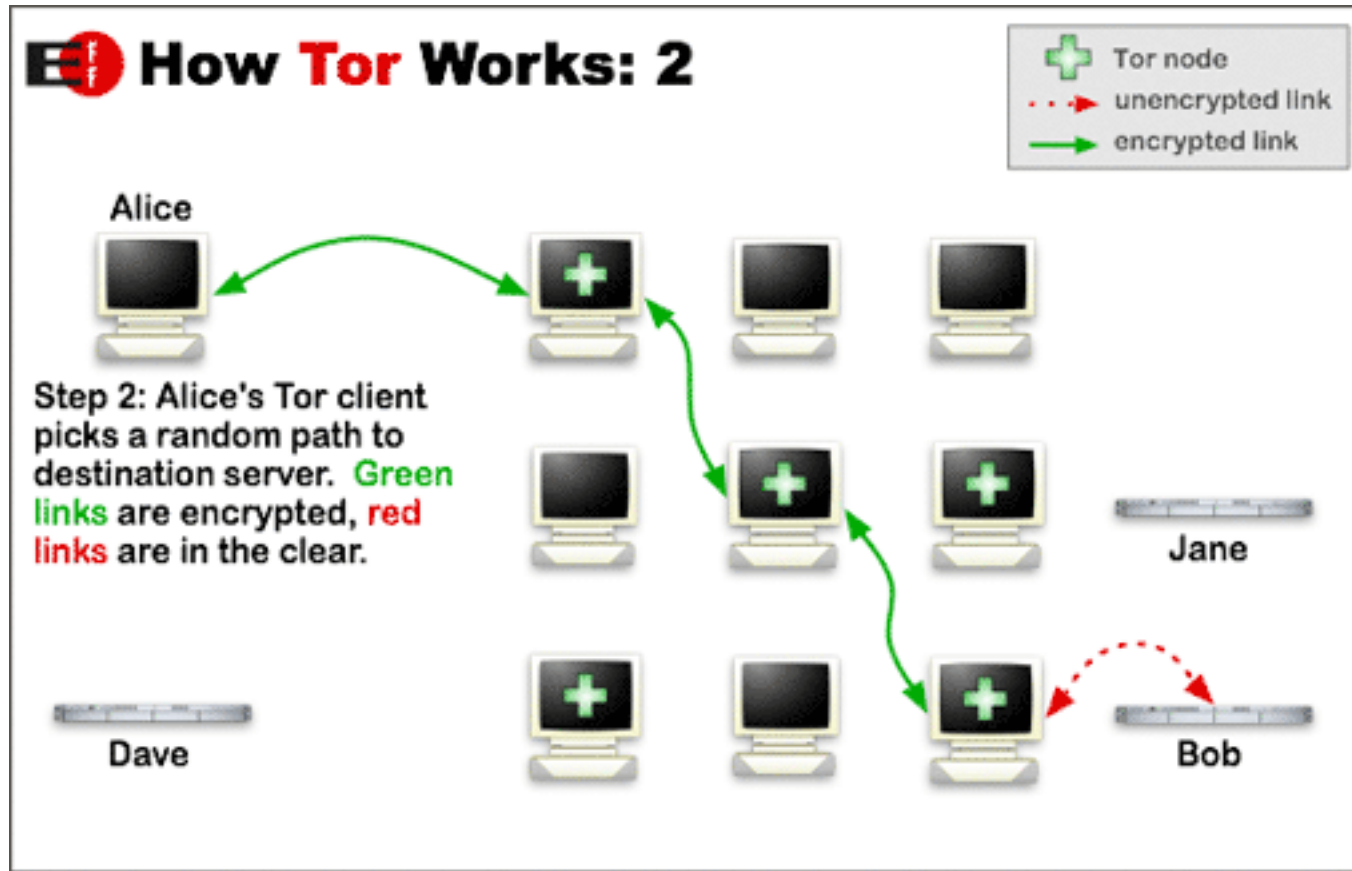
Eksempel på P2P applikasjon - The Onion Router (TOR)

- Nettverk av maskiner (peers) ”donert” som routere i TOR
- Trafikk krypteres og videresendes gjennom flere routere
- Krever en spesiell nettleser som kobler til nettverket.

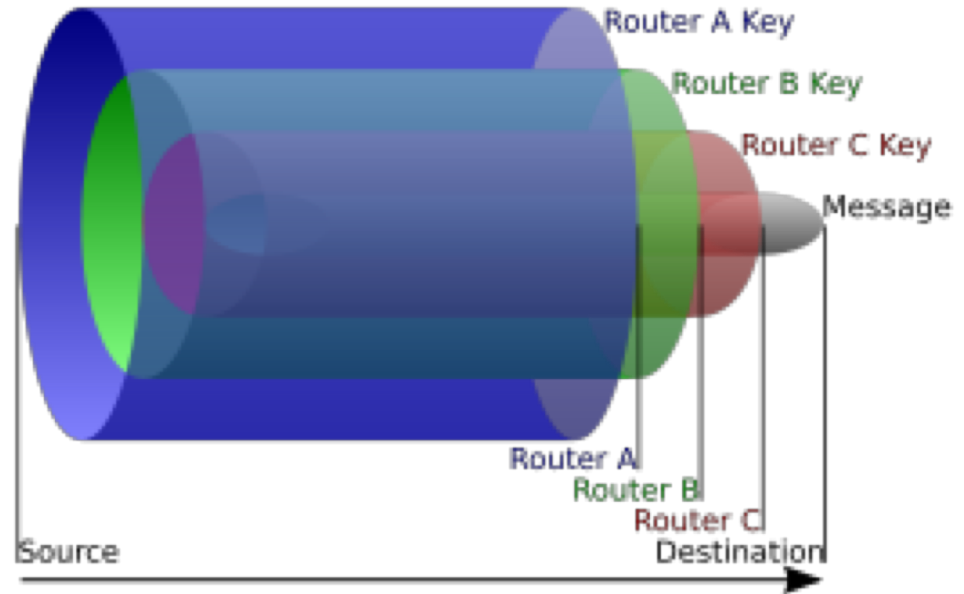
Hvordan virker TOR

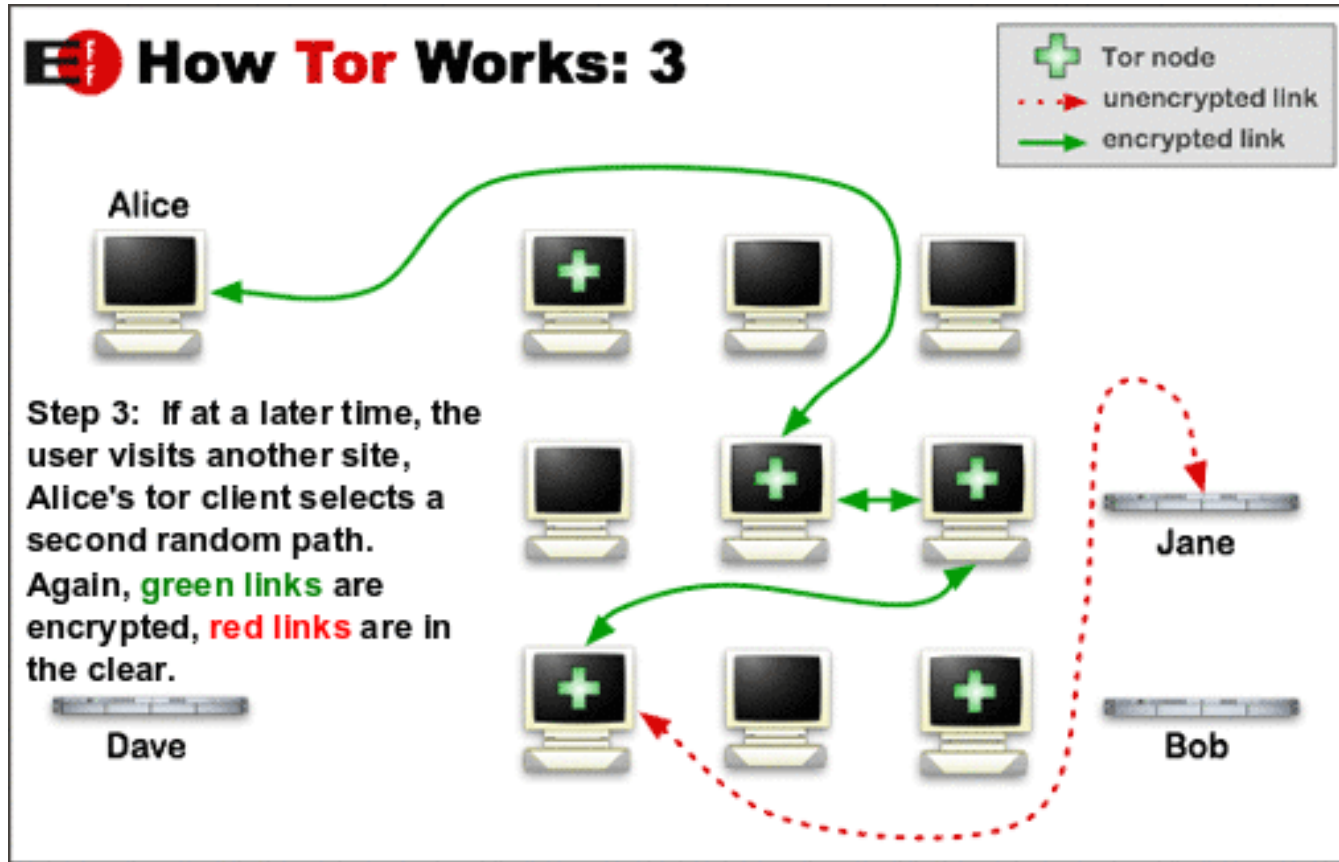

Hvordan virker TOR

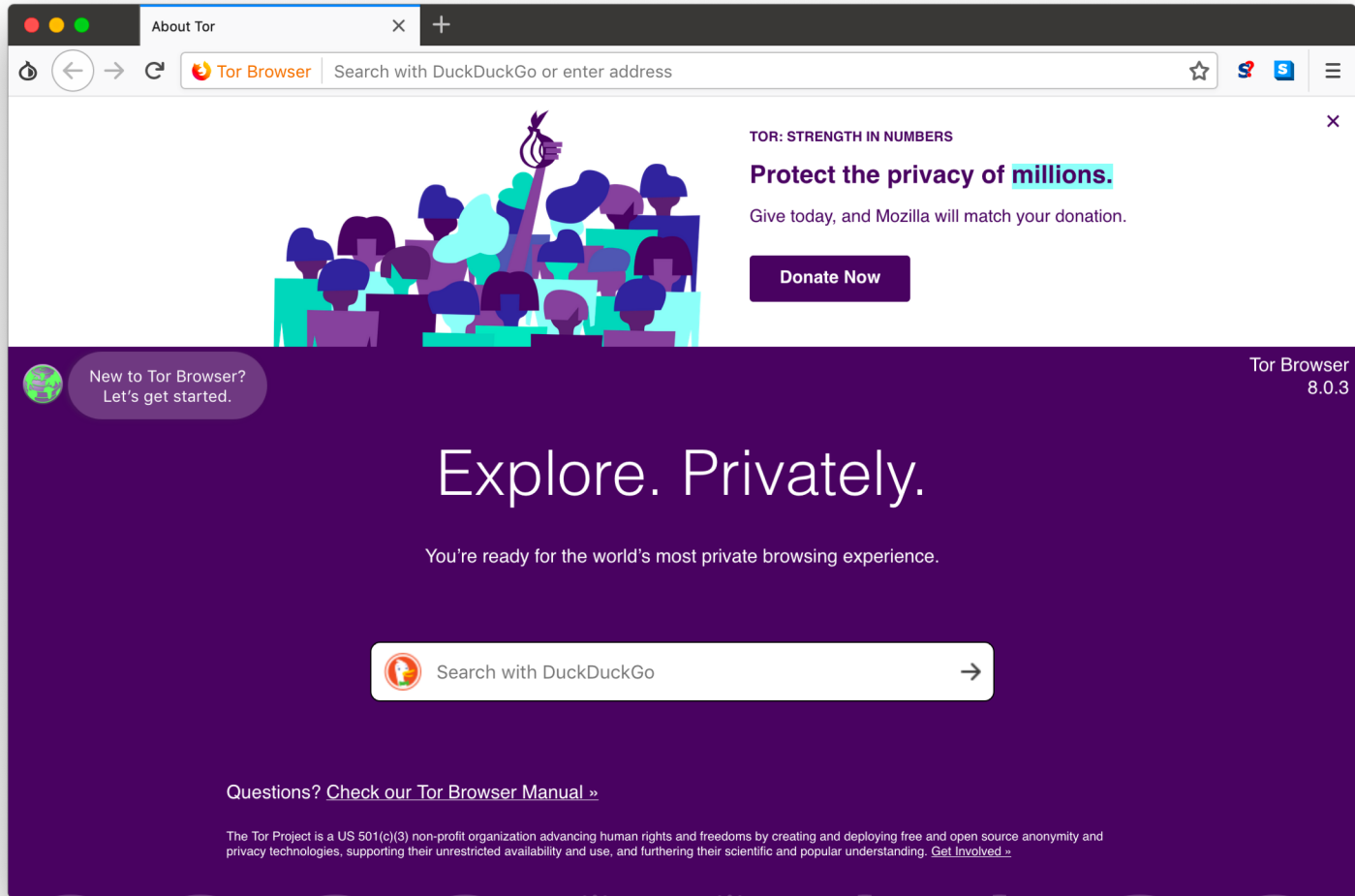
- Flere lag med kryptering beskytter metadata (som avsender og mottakeradresse)
- Hver router vet bare hvem de har fått pakken fra, og neste router i kjeden.
- Siste hopp er ikke kryptert (for vanlige tjenere)
- Kan sette opp en tjener til å koble til kryptert, da blir innholdet beskyttet ende-til-ende.

Hvordan virker TOR

En titt på TOR

The deep web / the dark web

Hvordan avdekke kriminelle TOR-brukere (eksempler)

- Honeypots, phishing og ZeroDay
 - Prisen for et zerodayangrep? USD 50.000 – USD 1.500.000¹
 - Nylig eksempel: Politiet satte opp falske kriminelle distribusjonssider i Australia²
 - Tjeneren avslørte seg da den tok kontakt for å laste et profilbilde uten å gå via TOR²
- Statistisk analyse av pakker som går inn og ut av nettverket.
 - Forutsetter kontroll over begge endepunkter
 - Pakkestørrelser, avstand mellom forespørsler, antall pakker pr. forespørsel osv.

- Bøker og artikler:
 - Tanenbaum, Andrew S. "[Computer Networks](#)". Prentice Hall PTR
 - [James F. Kurose, Keith W. Ross, Computer Networking: A Top-Down Approach](#)
 - Internet latency: "B. Briscoe *et al.*, "Reducing Internet Latency: A Survey of Techniques and Their Merits," in *IEEE Communications Surveys & Tutorials*, vol. 18, no. 3, pp. 2149-2196"
 - P2P Networking and Applications (Morgan Kaufmann Series in Networking (Hardcover)): John Buford, Heather Yu, Eng Keong Lua: 9780123742148: Amazon.com: Books
- Underholdende lesing: <https://twitter.com/internetofshit>
- <https://github.com/kgryte/awesome-peer-to-peer>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/BitTorrent>